

Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:539-553. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2005], <http://www.consellodacultura.org/mediateca/pubs.pdf/galego_historia_2.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 13/01/2005].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. P MEC

Presentación e descrición do proxecto do *Diccionario dos apelidos galegos*, deseñado por un equipo de profesores das universidades de Santiago de Compostela e Vigo (Ana Isabel Boullón Agrelo, Fernando Tato Plaza, Gonzalo Navaza Blanco e Antón Palacio Sánchez). Dáse conta dos seus antecedentes, faise un percorrido pola bibliografía fundamental dispoñible para o estudo da onomástica en Galicia e descríbese a macroestrutura e microestrutura da obra. Inclúense, a modo de exemplo, algunhas das entradas do futuro dicionario: *Biéitez, Calvo, Ferreiro, Ferro, Golpe, Outeiro, Ponte, Rodríguez*.

371 (R/05). FERNÁNDEZ GONZÁLEZ, Camilo: “Un Vox esencial: Criterios para a elaboración dun diccionario bilingüe galego-castelán / castelán-galego”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, II, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:555-572. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2005], <http://www.consellodacultura.org/mediateca/pubs.pdf/galego_historia_2.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 13/01/2005].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Presenta as directrices teóricas, as características específicas e as principais dificultades lexicográficas con que se atopou a elaboración do *Diccionario esencial Vox galego-castelán, castellano-gallego* (1997, vid. *BILEGA* 7759), diccionario bilingüe destinado ao gran público. A reflexión céntrase principalmente na valoración dos criterios de selección e codificación do corpus de acordo coa especificidade do estatus de cada unha das linguas e dos usuarios-tipo a que se destina a obra. Deste xeito, focalízase a cuestión teórica da codificación / decodificación semántica do leuario do idioma galego (atendendo ao seu proceso de fixación estándar dentro dun contexto en vías de normalización) vs. o leuario castelán, pertencente a un estatus lingüístico plenamente normalizado e fixado. Singularmente, avalíase o problema das equivalencias interlingüísticas dende o interior dun espazo diglósico como o galego, contrastado cun ámbito normalizado como o castelán. A este respecto, abórdanse, entre outras, as seguintes cuestións: prelación de voces patrimoniais, definición de rexistros (coloquial / familiar vs. formal e culto), compactación de lemas / acepcións, etc. [Adaptación do libro de resumos do congreso].

372 (R/05). FERRO RUIBAL, Xesús: “Diccionario de Fraseoloxía Galega. Estado actual dos fondos e dos traballos”, en Xesús Ferro Ruibal (ed.) e Mª Jesús Anido Silvosa, M^a do Carme Lamela Villaravid e Mª Clara Viqueira Liñares (eds. e trads.), *I Coloquio Galego de Fraseoloxía: Actas [Santiago de Compostela, 1997]*, [Santiago de Compostela], Xunta de Galicia, Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, 1998:289-311 (= *Biblioteca Fraseolóxica do Centro Ramón Piñeiro*; 1). | [Ed. facs. en liña n.v.]: [2005], <<http://www.cirp.es/pub/publicacions.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 20/11/2006].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

O autor salienta a necesidade de preservar a riqueza fraseolóxica dunha lingua como o galego ante dous fenómenos que a ameazan: a urbanización e a normalización. A continuación explica o grao de desenvolvemento actual, fontes e obxectivos do proxecto que está a dirixir no Centro «Ramón Piñeiro» para a Investigación en Humanidades, consistente na elaboración dun *Diccionario de Fraseoloxía Galega*; en relación co mesmo apunta cara á construción dun *Tesouro de Fraseoloxía Galega*.

373 (R/05). GÓMEZ CLEMENTE, Xosé María: “Os estudos fraseolóxicos na Universidade de Vigo: realidades e proxectos”, en Xesús Ferro Ruibal (ed.) e Mª Jesús Anido Silvosa, M^a do Carme Lamela Villaravid e Mª Clara Viqueira Liñares (eds. e trads.), *I Coloquio Galego de Fraseoloxía: Actas [Santiago de Compostela, 1997]*, [Santiago de Compostela], Xunta de Galicia, Centro Ramón Piñeiro para a Investigación e Humanidades, 1998:277-282 (= *Biblioteca Fraseolóxica do Centro Ramón Piñeiro*; 1). | [Ed. facs. en liña n.v.]: [2005], <<http://www.cirp.es/pub/publicacions.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 20/11/2006].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. XERAL/PANROMÁNICO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Breve noticia bibliográfica sobre os traballos de lexicografía (incluídos algúns que se centran no galego) elaborados por profesores da Facultade de Tradución e Interpretación da Universidade de Vigo.

374 (R/05). GONZÁLEZ GARCÍA, Luís: “A investigación fraseolóxica na Universidade da Coruña”, en Xesús Ferro Ruibal (ed.) e Mª Jesús Anido Silvosa, M^a do Carme Lamela Villaravid e Mª Clara Viqueira Liñares (eds. e trads.), *I Coloquio Galego de Fraseoloxía: Actas [Santiago de Compostela, 1997]*, [Santiago de Compostela], Xunta de Galicia, Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, 1998:271-275 (= *Biblioteca Fraseolóxica do Centro Ramón Piñeiro*; 1). | [Ed. facs. en liña n.v.]: [2005], <<http://www.cirp.es/pub/publicacions.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 20/11/2006].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. XERAL/PANROMÁNICO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Breve noticia bibliográfica sobre os traballos de lexicografía (incluídos algúns que se centran no galego) elaborados por profesores da Universidade da Coruña.

375 (N/05). GONZÁLEZ SEOANE, Ernesto Xosé: “Aspectos metodolóxicos da elaboración do *Diccionario de dicionarios do galego medieval*”, en Ana Isabel Boullón Agrelo, Xosé Luis Couceiro Pérez e Francisco Fernández Rei (eds.), *As tebras alumeadas: Estudos filolóxicos ofrecidos en homenaxe a Ramón Lorenzo*, [Promovido polo] Departamento de Filoloxía Galega, Santiago de Compostela, Universidade de Santiago, 2005:165-178, 3 il. (= *Homenaxes*).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. ME

Índice: 1. Os dicionarios de dicionarios | 2. O *Diccionario de dicionarios do galego medieval* (DDGM) | 2.1. O corpus | 2.2 Análise macro e microestrutural | 2.3. Preparación e etiquetado dos textos | 2.4. Indexación. | Explicase a metodoloxía empregada para desenvolver o *Diccionario de dicionarios do galego medieval* (2006, vid. *BILEGA* 13863), de Ernesto Xosé González Seoane (dir.), María Álvarez de la Granja e Ana Isabel Boullón Agrelo. Descríbese o seu funcionamento, as capacidades de procura de información que ofrece, a estrutura e o amplo corpus de obras medievais en que se basea (vid. índice final de identificadores).

376 (R/05). KUCHENREUTHER, Michaela Andrea: “A elaboración dun diccionario galego-alemán”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, II, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:603-614. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2005], <http://www.consellodacultura.org/mediateca/pubs.pdf/galego_historia_2.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 13/01/2005].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Presentación do proxecto de diccionario bilingüe galego-alemán que está a desenvolverse no Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades. Descríbese brevemente a estrutura do diccionario, concibido como unha obra de consulta de carácter xeral, e afóndase nos tipos de equivalencia problemáticos que foron xurdindo ao longo do primeiro ano de traballo.

377 (R/05). LÜDTKE, Jens: “Galicisch-deutsches Wörterbuch: Grundwortschatz und Wortschatz Galiciens”, *Galicien Magazin*, 14, 2003:31-32. | [Ed. facs. en liña n.v.]: [Trier], Galicien-Zentrum der Universität Trier, [2005], <<http://www-alt.uni-trier.de/uni/fb2/romanistik/galicia/pdf/galicien-magazin14.pdf>>, [Formato: PDF], [Consulta: 24/11/2005].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Descríbense os proxectos pasados e presentes para elaborar un diccionario galego-alemán. O autor reflexiona sobre a cantidade de lexemas que debería incluír e sobre como se podería delimitar e elaborar un vocabulario básico. Xulga que sería importante, e mesmo imprescindible, incluír o léxico característico do mundo tradicional galego. O diccionario debería ser unha tarefa de todos os centros de estudos galegos que existen nos países xermanofalantes.

378 (R/05). RODRÍGUEZ VEGA, Rexina: “Estructura e pragmática dun diccionario Vox bilingüe galego-castelán-galego”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, II, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:699-708. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2005], <http://www.consellodacultura.org/mediateca/pubs.pdf/galego_historia_2.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 13/01/2005].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Ocúpase dalgúns dos principais problemas que suscita a elaboración do corpus dun diccionario bilingüe galego (neste caso galego-castelán, castelán-galego), tendo en conta “a situación de inestabilidade da norma lingüística e a insatisfactoria normalización do galego en moitas das esferas que compoñen o contorno do falante” (p. 699-700). Apunta, así mesmo, os criterios empregados para a redacción do *Diccionario esencial Vox galego-castelán, castelán-galego* (1997, vid. BILEGA 7759) onde se “tentou conxugar o carácter de diccionario de uso e prescriptivo” e se decidiu “actuar cun criterio de tradución o máis rigoroso posible, atendendo ó pleno funcionamento da equivalentes en tódolos contextos” (p. 703). Achega unha abundosa exemplificación.

379 (R/05). SANMARCO BANDE, María Teresa: “Proposta para un diccionario bilingüe unidireccional galego-italiano”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, II, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:627-635. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2005], <http://www.consellodacultura.org/mediateca/pubs.pdf/galego_historia_2.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 13/01/2005].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Trata, de maneira xeral, os distintos problemas que cómpre abordar para elaborar un diccionario bilingüe monodireccional galego-italiano, é dicir, “un diccionario bilingüe orientado cara ó público galego, que puidese satisfacer as súas necesidades con respecto á produción de textos en lingua italiana” (p. 627). A autora vaise ocupando de aspectos referidos á finalidade específica desta obra, aos usuarios a que vai dirixida, ao tratamento da lingua e ao número de entradas. Finalmente, menciona as partes que conformarían a macroestrutura e a microestrutura do diccionario.

380 (R/05). SOTO ARIAS, María do Rosario: “A fraseoloxía no ámbito non universitario”, en Xesús Ferro Ruibal (ed.) e Mª Jesús Anido Silvosa, M^a do Carme Lamela Villaravid e Mª Clara Viqueira Liñares (eds. e trads.), *I Coloquio Galego de Fraseoloxía: Actas [Santiago de Compostela, 1997]*, [Santiago de Compostela], Xunta de Galicia, Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, 1998:283-287 (= *Biblioteca Fraseolóxica do Centro Ramón Piñeiro*; 1). | [Ed. facs. en liña n.v.]: [2005], <<http://www.cirp.es/pub/publicacions.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 20/11/2006].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Despois de ofrecer unha visión global dos estudos sobre a fraseoloxía do galego desde o séc. XIX ata a actualidade, céntrase na descrición dos criterios de selección e organización do material recolleito no libro de Carme López Taboada e a propia autora, *Así falan os galegos: Fraseoloxía da lingua galega: Aplicación didáctica* (1995, vid. *BILEGA* 5390), así como das súas aplicacións didácticas.

Vid. tamén as entradas 485, 1154.

4212 Crítica lexicográfica

381 (N/04). ÁLVAREZ DE LA GRANJA, María: “As unidades fraseolóxicas na lexicografía galega”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, IV, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:477-484. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2008], <http://consellodacultura.org/mediateca/files/2008/05/lingua_vol_iv.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 15/05/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Análise dos últimos dicionarios monolingües galegos, cuxa confección, para a autora, supuxo importantísimos avances no campo da lexicografía práctica, aínda que non sempre se fixeron con todo o rigor requirido e respectando os principios básicos da lexicografía teórica. Estas eivas poden comprenderse inicialmente, pero cómpre corrixilas e abordar xa os problemas que presenta a elaboración dun dicionario unilingüe. Salienta o campo da fraseoloxía como un dos menos tratados na lexicografía teórica e peor desenvolvidos na práctica, pois nel acóllense desde construcións libres (*cantar o peixe, aclarar o liño*) ata elementos monolexicais (*correr a un*), castellanismos (*poñerse as botas*) ou verdadeiras unidades fraseolóxicas galegas (*facen as beiras, facer a rosca, buscarlle tres pés ó gato*, etc.), moitas veces mal formuladas ou definidas. Insiste na falta de criterio para a elección da entrada e dun modelo único para a formulación de unidades cunha mesma estrutura. Por todo isto, e polo feito de que as eivas non son exclusivas do tratamento das unidades fraseolóxicas, xulga necesario e urxente o establecemento dunha base teórica que permita aplicar criterios rigorosos na elaboración dos dicionarios galegos [Adaptación do libro de resumos do congreso].

382 (N/04). ALVARIÑO ALVARIÑO, María del Pilar / SOUTO GARCÍA, María Belén / MURIANO RODRÍGUEZ, María Montserrat / VALLEJO GONZÁLEZ, María: “El tratamiento de las voces especializadas en los diccionarios generales del gallego”, en Paz Battaner e Janet DeCesaris (eds.), *De Lexicografía: Actes del I Symposium Internacional de Lexicografía (Barcelona, 16-18 de maig de 2002)*, Barcelona, Universitat Pompeu Fabra, Institut Universitari de Lingüística Aplicada, 2004:163-179 (= *Sèrie activitats*; 15).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Examínanse os prólogos, a macroestrutura e a microestrutura do *Diccionario da Real Academia Galega* (1997, vid. BILEGA 7257) e do *Gran diccionario Xerais da lingua* (2000, vid. BILEGA 10042), “con la intención de analizar la adecuación entre los objetivos trazados y el resultado final. Comprobaremos, en particular, si existe una distinción real entre léxico especializado y léxico común y si se establecen criterios firmes a la hora de incluir voces especializadas, así como la presencia o ausencia de marcas diatómicas” (p. 164). O estudo complétase cunha análise dalgúns lemas representativos coa pretensión de “comprobar si existe sistematicidad a la hora de definir este léxico, si se incluyen ejemplos que den cuenta del contexto de uso, etc. Paralelamente realizaremos un cotejo entre diccionarios, para comprobar las coincidencias y divergencias a la hora de marcar el léxico especializado” (ibid.).

383 (N/04). FACHAL FRAGUELA, Ana Isabel: “A ficha lexicográfica”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, IV, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:485-489. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2008], <http://consellodacultura.org/mediateca/files/2008/05/lingua_vol_iv.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 15/05/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Explícase en que consisten os catro modelos de ficha lexicográfica de que se fala habitualmente nos estudos sobre lexicografía (fichas de cita, fichas de suplemento e emenda, fichas de redacción e ficha única). A seguir, analízanse con detalle os apartados que deberían incluír cada unha delas, incidindo no feito de que “non sería correcto mesturar criterios sincrónicos e diacrónicos” (p. 487). O que se pretende

é dar unha visión de conxunto, pensando nos aspectos prácticos da lexicografía e non tanto nos da lexicografía teórica.

384 (N/04). GÓMEZ CLEMENTE, Xosé María / NOIA CAMPOS, María Camino: “Problemas lexicográficos na elaboración dun dicionario de sinónimos”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, IV, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:491-507. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2008], <http://consellodacultura.org/mediateca/files/2008/05/lingua_vol_iv.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 15/05/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Faise referencia a algún dos problemas que presenta a relación semántica de sinonimia e a súa expresión lexicográfica, chamando a atención sobre algunhas eivas que amosan os dicionarios galegos e que, nalgúns casos, se transmiten de obra en obra. Os autores atribúen esta situación á falta de estudos que avalíen o uso real do léxico vivo e á falta dun dicionario de autoridades que defina o uso do léxico na tradición literaria; a estas razóns habería que engadir a dialectalización que a lingua galega sufriu durante séculos, que deu lugar a que hoxe existan diferentes termos para denominar un mesmo obxecto ou concepto e que o léxico se fora cargando de valores afectivos e figurados que son difíciles de separar dos valores sémicos orixinais. Como consecuencia de todo isto, faise moi complicada a elaboración dun dicionario de sinónimos, algo que os autores demostran exemplificando estes problemas en nove campos semánticos e a súa sinonimia (*secreto, sector, infuso, vademecum, venturoso, vingar, imbuír, intestino, túzaro*) [Adaptación do libro de resumos do congreso].

385 (N/05). IRIARTE SANROMÁN, Álvaro: “Dicionários Monolíngues da Língua Galega”, *RGaF*, 6, 2005:51-72.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

O obxectivo do traballo é “mostrar em que medida os principais dicionários monolíngues de que dispomos no mercado fornecem informação (gramatical, combinatória, pragmática, etc.) suficiente para servirem como ferramentas para ajudar o utilizador a elaborar textos em galego (como língua materna, segunda ou estrangeira)” (p. 52). O autor trata de “quantificar, de maneira aproximada, esta informação, para assim poder xustificar respostas a perguntas do tipo: Qual é o melhor dicionário de galego? Que dicionário podemos utilizar para ajudar a aprender galego? Que dicionário me pode ajudar a escrever em galego?, etc.” (p. 52). Analízanse sete dicionarios: *Dicionário da lingua galega* (1995, vid. BILEGA 1026) de Isaac Alonso Estravís, *Gran dicionario Xerais da lingua* (2000, vid. BILEGA 10042) coordinado por Xosé Carballeira Anllo, *Dicionario Xerais da Lingua* [entrada 103] coordinado por Xosé María Carballeira Anllo, *Dicionario da Real Academia Galega* (1997, vid. BILEGA 7257) dirixido por Constantino García e Manuel González González, *Dicionario de galego* (2004, vid. BILEGA 11980) dirixido por Bieito Ledo Cabido, *Dicionario Cumio da lingua galega* (2004, vid. BILEGA 9232) dirixido por Xosé Antonio Pena Romay e *Gran Dicionario Cumio da lingua galega* (2004, vid. BILEGA 11926) dirixido por Xosé Antonio Pena Romay. Para a análise, seleccionáronse os seguintes lemas, tirados dunha listaxe dos 1.000 lemas máis frecuentes do CORGA: *Corpus de Referencia do Galego Actual* [entrada 1106]: vinte palabras lexicais (os sete primeiros substantivos, sete verbos, catro adxectivos e dous adverbios) e cinco gramaticais (*de, que, e, o, ser*).

386 (N/04). PAZOS BALADO, María Carme / PRIETO GUIBELALDE, María Carme: “Aproximación á problemática dun dicionario bilingüe”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, IV, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:531-541. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2008], <http://consellodacultura.org/mediateca/files/2008/05/lingua_vol_iv.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 15/05/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Trátase a problemática dun dicionario bilingüe en xeral e no caso concreto de ter o galego como lingua de chegada. Pártese da perspectiva dun falante que busca a palabra axeitada para expresar un concepto determinado nunha lingua distinta á súa e tendo en conta que na actualidade estas obras inclúen información engadida á tradución para lle axudar ao falante a construír textos noutra lingua. Conclúese afirmando que a aspiración primordial dun dicionario bilingüe “debe ser ofrecer ó lector a correspondencia máis exacta posible entre a entrada e a tradución, e ó mesmo tempo o maior número de posibilidades que se axusten á tradución” (p. 541) [Adaptación do libro de resumos do congreso]. | Índice: 0. Introducción | 1. Aspectos previos á realización do dicionario | 1.1. O enfoque adoptado | 1.2. Selección de entradas | 2. Información ofrecida no dicionario | 2.1. Transcrición fonética | 2.2. Categoría gramatical | 2.3. Organización do artigo | 2.4. Tradución | 2.5. Exemplos | 2.6. Observacións | 2.7. Información gramatical | 3. Problemas da tradución | 3.1. Derivadas da conexión de dúas realidades culturais | 3.2 Derivadas das obras de apoio | 3.3. Derivadas do léxico en si | 3.3.1. Determinados pola categoría gramatical | 3.3.2. Posibilidade de substitución en tódolos contextos | 4. A modo de resumo.

387 (N/04). PÉREZ RODRÍGUEZ, María Manuela: “A discriminación de significados nos dicionarios bilingües”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, IV, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:543-549. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2008], <http://consellodacultura.org/mediateca/files/2008/05/lingua_vol_iv.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 15/05/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Pártese da definición de dicionario bilingüe e da súa función para, a seguir, tratar o problema da discriminación de significados nestas obras, pois este sería o medio de que se serven para distinguir as equivalencias dun mesmo lema e, así mesmo, para axudar ao usuario na busca do equivalente correcto. Estúdanse os diferentes tipos de discriminación (categoría gramatical, enumeración e puntuación; definicións; exemplos ilustrativos; etiquetas de uso ou de campos de coñecemento) baseándose en exemplos tirados de varios dicionarios, entre eles do *Diccionario Xerais castelán-galego de usos, frases e sinónimos* (1990, vid. BILEGA 2000) de Gonzalo Navaza Blanco et al.. Os exemplos escollidos para tratar a tradución castelán-galego son os incluídos nas entradas *ciento*, *hincar*, *aparejo*, *esponja*, *novio*, *-a*, *espinilla*, *de*, *incógnita*. Conclúese que, por norma xeral, “os dicionarios bilingües procuran con maior ou menos acerto proporcionar unha discriminación semántica. Pero non é unha tarefa doada. Será por iso que o problema da discriminación de significados é considerado por algúns lexicógrafos como o

problema crucial da metodoloxía da lexicografía bilingüe” (p. 548) [Adaptación do libro de resumos do congreso].

388 (N/04). RODRÍGUEZ ALONSO, Manuel: “Os dicionarios galegos nos vintecinco anos do ILG”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, IV, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:551-562. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2008], <http://consellodacultura.org/mediateca/files/2008/05/lingua_vol_iv.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 15/05/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Análise crítica dos dicionarios galegos e repertorios léxicos máis importantes publicados nos vinte e cinco anos de existencia do ILG (dende 1971): *Diccionario básico da lingua galega* (1980, vid. BILEGA 1051) do Instituto da Lingua Galega; *Choca: Vocabulario elemental galego* (1981, vid. BILEGA 1054) de Xosé Xove Ferreiro; *Diccionario galego-castelán, castellano-gallego* (1982, vid. BILEGA 1033) de María do Carme Ares Vázquez et al.; *Galego coloquial: Curso de galego/Voz de Galicia: Novo método para a aprendizaxe da lingua galega* (1986, vid. BILEGA 802) da Sección Didáctica do ILG; *Diccionario Xerais da lingua* (1986, vid. BILEGA 1999) de María do Carme Ares Vázquez et al.; *Diccionario normativo galego-castelán* (1988, vid. BILEGA 1044) coordinado por Henrique Monteagudo Romero e Xermán García Cancela; *Diccionario da lingua galega* (1990, vid. BILEGA 202) dirixido por Constantino García e coordinado por Antón Santamarina e Manuel González González; *Diccionario de dúbidas da lingua galega* (1991, vid. BILEGA 94) coordinado por Benigno Fernández Salgado; *Diccionario da lingua galega* (1995, vid. BILEGA 5385) coordinado por Xosé Xove Ferreiro. A análise desenvólvese atendendo aos seguintes parámetros: 1) Tipoloxía destes dicionarios; 2) Análise da macroestrutura; 3) Criterios normativizadores do léxico; 4) Análise da microestrutura. Conclúese que todas as obras avaliadas seguen o maxisterio do ILG para decidir os lemas que incluír. Ademais, o autor xulga moi necesarias unha gramática e un dicionario normativos auspiciados pola RAG e o ILG, igual que aconteceu coas *Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego* [entrada 727].

389 (N/04). VÁZQUEZ DIÉGUEZ, Ignacio: “Análise semántica formal das últimas obras lexicográficas en lingua galega”, en Rosario Álvarez Blanco, Francisco Fernández Rei e Antón Santamarina (eds.), *A Lingua Galega: historia e actualidade: Actas do I Congreso Internacional (Santiago de Compostela, 16-20 de setembro de 1996)*, IV, [Organizado polo] Instituto da Lingua Galega, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, [2004]:585-593. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega, [2008], <http://consellodacultura.org/mediateca/files/2008/05/lingua_vol_iv.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 15/05/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Análise crítica das solucións adoptadas nalgúns dicionarios actuais da lingua galega avalados pola normativa vixente, co obxectivo de optimizar a súa pertinencia nos seguintes aspectos: a selección de voces, a correspondencia semántica, as acepcións léxicas (falsos amigos, indicadores, etc.), as locucións e as observacións gramaticais do *Diccionario esencial Vox galego-castelán, castellano-gallego* (1997, vid. BILEGA 7759) dirixido por Camilo Fernández González. As puntualizacións ofrecidas resáltanse

con exemplos concretos e casuística tirados dos dicionarios obxecto de estudo [*Diccionario Xerais castelán-galego de usos, frases e sinónimos* (1990, vid. BILEGA 2000) coordinado por Gonzalo Navaza Blanco; *Diccionario normativo galego-castelán* (1988, vid. BILEGA 1044) coordinado por Henrique Monteagudo Romero e Xermán García Cancela; *Diccionario da lingua galega* (1995, vid. BILEGA 5385) coordinado por Xosé Xove Ferreiro] [Adaptación do libro de resumos do congreso].

422 Dicionarios xerais

390 (N/05). MOREIRA, Zenobia Collares: *Dicionário da Língua Portuguesa Arcaica*, Natal, RN, EDUFRRN - Editora da UFRN, 2005, 572 p.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. SINCRÓNICO | 4. M

Elaborado coa pretensión de “resgatar da dispersão o vocabulário da nossa língua em uso no período historicamente considerado arcaico, ou seja, o que vai do século XII até o XVI” (p. 17), agás as voces que conservan o mesmo sentido no portugués contemporáneo, aínda que amosen diferenzas de grafía. Cada entrada vai acompañada da indicación da categoría gramatical a que pertence a palabra base, do(s) significado(s) e, ás veces, de exemplos de uso tirados dos textos utilizados como fonte. As formas preséntanse coa grafía orixinal, pero non sempre se inclúen todas as variantes. Tampouco ofrece información etimolóxica.

391. SANTAMARINA, Antón / IMAXIN SOFTWARE (informática): *TILG: Tesouro Informatizado da Língua Galega*, [Ed. en liña n.v.]: Santiago de Compostela, Instituto da Língua Galega, [2003-], <<http://www.ti.usc.es/TILG/>>, [Consulta: 31/08/2004].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 4. C

Riquísima base de datos de voces galegas tiradas de textos datados dende 1612 ata a actualidade. Foi concibida como corpus para a elaboración dun dicionario, pero o autor subliña tamén a súa posible utilidade para a realización doutros traballos lingüísticos. O proxecto iniciouse en 1985 e segue aberto. Na versión actual conta con 11.409.358 rexistros e 90.000 lemas. No desenvolvemento deste recurso colaborou a empresa Imaxin Software e Daniel Asorey Vidal, María Xesús Bugarín López, Luz Cures Vázquez, Luciano Fernández Martínez, Carme Fernández Rodríguez, Ana Belén Fortes López, Xesús García Amboage, Maricarme García Ares, Delio García Represas, Carme González Bueno, Alberte González Montañés, Fátima Miguéns Horta, Margarita Neira López, Xosé Manuel Pérez Sardiña, Fátima Rodríguez Ruibal, María Belén Rodríguez Suárez, Rosa Salgueiro Salgueiro, Remedios Sánchez Estévez, María Victoria Sánchez Regueiro, Miguel Seoane García, María dos Anxos Sobriño Pérez, Balbino Testa Fernández, Alfonso Toimil Castro, Ana Vidal Meixón, Silvia Viso Pérez. O autor do software para concordar e lematizar é Arturo Reguera.

RECS.: *Agália*, 77-78, 2004:260.

Vid. tamén as entradas 102, 103, 104-1, 104-2, 105, 106-1, 106-2, 1051, 1052, 1053.

423 Outros repertorios léxicos xerais

392 (N/05). *Lenguas de la Península Ibérica = Languages of the Iberian Peninsula: English / Castellano / Euskara / Occitan-Aranés / Català / Valencià / Català de ses Illes Balears / Aragonés / Asturianu-Bable / Galego / Português / Français*, Palencia, Ibarantia, [2005], 181 p.

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. XERAL/PANROMÁNICO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Dicionario visual de carácter divulgativo co léxico básico máis sinxelo das linguas oficiais nos diversos territorios da Península Ibérica, ao que se engaden as equivalencias en inglés e francés.

393. PÉREZ MAGDALENA, Rosario (resp. da parte galega) / ALEIXANDRE, Marilar (resp. da parte galega): *MAGUS: Multilingual Animal Glossary of Unveiled Synonyms: Pan-European Dictionary of Common Names of Wild and Domestic Animals: Mammals and Birds in more than 50 Languages of Europe*, [Ed. en liña n.v.]: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, 2002-, <<http://www.informatika.bf.uni-lj.si/magus.html>>, [Consulta: 28/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. XERAL/PANROMÁNICO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Dicionario paneuropeo de nomes comúns de animais salvaxes e domésticos que inclúe as equivalencias dos termos latinos e ingleses nas linguas dos seguintes grupos lingüísticos: linguas eslavas, xermánicas, románicas, bálticas, urálicas, celtas e outras (éuscaro, albanés, maltés, grego, esperanto). Do galego, incluído nas linguas románicas occidentais xunto ao francés, occitano, catalán, castelán e portugués, recóllense os seguintes termos: *azor, gabián, laverca, pato real, alavanco real, pato, ganso bravo, ganso, aguia (aguia real), garza (garza real), bufo pequeno, moucho, bufo real, miñado, bexato, cegoña, pomba, pomba brava, corvo carnazal, corvo viaraz, gralla cereixeira, paspallás, cuco, cisne, peto real, peto, paporrubio, paporroibo, pisco, falcón (falcón peregrino), lagarteiro, peneireiro, galo, galiña, gaio, pega marza, voitre, andoriña, gaiyota papoia, reiseñor, pavo, galiña de guiné, ferreiriño abelleiro, pardal, gorrión, pavo real, pavón, perdiz charra, charrela, faisán, pega, peto verdeal, rula común, curuxa laiona, avelaiona, avestruz, estorniño, galo lira, pita do monte, galo do monte, merlo, curuxa común*, aos que se engaden estoutros termos relativos a mamíferos: *rato do campo, bisonte americano, bisonte europeo, búfalo, boi, vaca, camelo, dromedario, lobo, can, cabra doméstica, cabra montesa, corzo, castor, cobaia, cervo, gamo, elefante, asno, burro, cabalo, ourizo, gato bravo, gato montés, gato, lebre, lontra, londra, lince, marmota, marta, teixugo, porco teixo, hámster, rato, donicela, denociña, armiño, tourón, furón, leirón cincento, aguaneira, coello, ovella, muflón, morcego, rata, rebezo, esquiño, musaraño, musgaño, porco, xabril, porco bravo, toupa, toupeira, oso, raposo, golpe*.

394 (N/05). LÓPEZ FERNÁNDEZ, Susana / MONTES GARCÍA, Laura / ALMAZÁN GARCÍA, Laura / ALONSO PRIEGUE, Xosé Ramón / ARES VÁZQUEZ, Ester / CASTRO BUERGER, Iago / FONTÁN CELARD, Óscar / GARCÍA GARRIDO, Marta / GESTIDO DE LA TORRE, Eloi / GÓMEZ CLEMENTE, Xosé María / PATIÑO MÉNDEZ, Carme / PEREIRO GONZÁLEZ, Carme / SUÁREZ ÁLVAREZ, Jorge: *Novas palabras galegas: Repertorio de creacións léxicas rexistradas na prensa e Internet*, Vigo, Universidade de Vigo, Observatorio de Neoloxía / Área de Normalización Lingüística, [2005], 400 p. (= *Materiais lingüísticos*; 6). | [Ed. facs. en liña n.v.]: [2007], <http://anl.uvigo.es/UserFiles/File/glosarios/Novas_palabras_galegas.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 30/04/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (LINGUA DA PRENSA)

A neoloxía, como campo de estudo dos fenómenos de creación léxica, tanto desde un punto de vista teórico coma aplicado, vén sendo obxecto de atención polos lingüistas, xa que da descrición e análise do novo léxico poden tirarse leccións para unha correcta planificación, especialmente en linguas en situacións de minorización. O galego, como calquera outra lingua de cultura do mundo, está a crear e recibir adoito novos significantes e significados que se poden observar e analizar nunha recolleita sistemática. Esta é a tarefa que vén desenvolvendo dende 1997 o Observatorio de Neoloxía da Universidade de Vigo, cuxos resultados, nunha pequena parte, se presentan neste vocabulario con 1160 entradas extraídas da prensa en galego (nomeadamente *O Correo Galego*, *Galicia Hoxe*, *A Nosa Terra* e *Tempos Novos*) e mais da Internet. Vai dirixido a estudantes de lingua galega con materias de terminoloxía e neoloxía nos seus estudos académicos, sen excluír a calquera persoa interesada pola lingua galega [Adaptación do resumo que aparece na publicación].

RECS.: *O Cartafol*, 20, 2005, <<http://ocartafol.usc.es/pasaafolla.asp?OCartafol=20>>, [Formato: HTML], [Consulta: 14/06/2007].

Vid. tamén a entrada 286.

424 Vocabularios de terminoloxía científico-técnica

395 (N/05). GARCÍA SÁNCHEZ, Daniela / PÉREZ VÁZQUEZ, Libia / PRECEDO ESTRAVIZ, Patricia / SEOANE BOUZAS, Nuria: *Profesionaliza a túa lingua: Arquitectura*, [A Coruña], Universidade da Coruña, Servizo de Normalización Lingüística, 2005, [40 p.].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO CIENTÍFICO-TÉCNICO)

Vocabulario bilingüe galego-castelán de termos do ámbito da arquitectura constituído por unhas 950 entradas ordenadas alfabeticamente. Na microestrutura indícanse, en primeiro lugar, as formas incorrectas desde o punto de vista normativo, precedidas dun asterisco, logo a(s) escolla(s) lexítimas e, por último, as equivalencias castelás. Nalgúns casos as formas incluídas non son incorrectas, senón que conviven con outras posibilidades, ás veces cunha diferenciación de usos para a que se ofrece unha breve explicación. Complétase cunha bibliografía de referencia específica e outra xeral que pretende ofrecer un pequeno abano de textos básicos como complemento para acadar unha mellor competencia lingüística. O traballo enmárcase dentro da campaña de dinamización lingüística «Profesionaliza a túa lingua» desenvolvida polo Servizo de Normalización Lingüística da Universidade da Coruña.

396 (N/05). GIMÉNEZ FERNÁNDEZ, Eduardo Luís (coord.) / LORES ÍNSUA, Francisco Xavier (coord. e autor) / GIMÉNEZ FERNÁNDEZ, Eduardo Luís / ALMEIDA ALEXANDRE, Fernando Manuel de / POLOMÉ, Philippe: *Vocabulario de economía*, Vigo, Universidade de Vigo, Área de Normalización Lingüística, [2005], 365 p. (= *Materiais lingüísticos*; 7). | [Ed. facs. en liña n.v.]: [2007], <http://anl.uvigo.es/UserFiles/File/glosarios/Vocabulario_de_economia.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 30/04/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO CIENTÍFICO-TÉCNICO)

Vocabulario elaborado por profesores da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais da Universidade de Vigo e dirixido tanto a especialistas en economía como a un público non especialista. Está constituído por 1.567 termos galegos relacionados coa economía, dos que se ofrece a equivalencia en inglés, castelán, francés e portugués, ademais da indicación da categoría gramatical, o xénero e o número. Ao final da obra inclúense índices alfabéticos en inglés, castelán, francés e portugués, que facilitan a consulta dos termos nas devanditas linguas, así como un índice de siglas e acrónimos.

RECS.: *O Cartafol*, 20, 2005, <<http://ocartafol.usc.es/pasaafolla.asp?OCartafol=20>>, [Formato: HTML], [Consulta: 30/11/2005] | Xoán Montero Domínguez, *Viceversa*, 11, 2005:251-256.

397 (N/05). PAZÓ FERNÁNDEZ, Edith / Revisión especializada: VIDEIRA, Manuel (son) / VARELA, María (realización) / MUÑOZ, Jorge (edición) / GOITIA, Alberto (iluminación) / ESTÉVEZ, Vítor (telecomunicacións): *Dicionario galego de televisión*, [Santiago de Compostela], Xunta de Galicia, Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades / Compañía de Radiotelevisión de Galicia, 2005, 247 p. | [Ed. facs en liña n.v.]: [2007], <<http://www.cirp.es/pub/docs/varios/OLibroDasPalabras.pdf>>, Formato: PDF, [Consulta: 13/03/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO CIENTÍFICO-TÉCNICO)

Constituído por unhas 2.500 entradas para as que se ofrece a seguinte información: categoría gramatical, definición, sinónimos, información complementaria ou observacións de uso e equivalentes en inglés, francés, castelán e portugués. Inclúe, ademais, catro vocabularios coas equivalencias dos termos inglés-galego (p. 199-209), francés-galego (p. 211-221), portugués-galego (p. 223-233) e castelán-galego (p. 235-245).

RECS.: Engracia Vidal Estévez, *Encrucillada*, 145, 2005:114 [562] | *O Cartafol*, 30, <<http://ocartafol.usc.es/pasaafolla.asp?OCartafol=30>>, [Formato: HTML], [Consulta: 06/06/2007].

398 (N/05). PÉREZ VÁZQUEZ, Libia / PRECEDO ESTRAVIZ, Patricia / SEOANE BOUZAS, Nuria: *Profesionaliza a túa lingua: Bioloxía*, [A Coruña], Universidade da Coruña, Servizo de Normalización Lingüística, 2005, [34 p.].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO CIENTÍFICO-TÉCNICO)

Vocabulario bilingüe galego-castelán de termos do ámbito da bioloxía constituído por unhas 580 entradas ordenadas alfabeticamente e organizadas nas seguintes epígrafes: a) Bioloxía; b) Botánica; c) Aves; d) Invertebrados; e) Réptiles; f) Anfibios; g) Mamíferos; h) Peixes. Na microestrutura indícanse, en primeiro lugar, as formas incorrectas desde o punto de vista normativo, precedidas dun asterisco, logo a(s) escolla(s) lexítimas e, por último, as equivalencias castelás. Nalgúns casos as formas incluídas non son incorrectas, senón que conviven con outras posibilidades, ás veces cunha diferenciación de usos para a que se ofrece unha breve explicación. Complétase cunha bibliografía de referencia específica e outra xeral que pretende ofrecer un pequeno abano de textos básicos como complemento para acadar unha mellor competencia lingüística. O traballo enmárcase dentro da campaña de dinamización lingüística «Profesionaliza a túa lingua» desenvolvida polo Servizo de Normalización Lingüística da Universidade da Coruña.

399 (N/05). PÉREZ VÁZQUEZ, Libia / PRECEDO ESTRAVIZ, Patricia / SEOANE BOUZAS, Nuria: *Profesionaliza a túa lingua: Económicas e Empresariais*, [A Coruña], Universidade da Coruña, Servizo de Normalización Lingüística, 2005, [24 p.].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO CIENTÍFICO-TÉCNICO)

Vocabulario bilingüe galego-castelán de termos do ámbito das ciencias económicas e empresariais constituído por unhas 380 entradas e 33 fraseoloxismos ordenados alfabeticamente. Na microestrutura indícanse, en primeiro lugar, as formas incorrectas desde o punto de vista normativo, precedidas dun asterisco, logo a(s) escolla(s) lexítimas e, por último, as equivalencias castelás. Nalgúns casos as formas incluídas non son incorrectas, senón que conviven con outras posibilidades, ás veces cunha diferenciación de usos para a que se ofrece unha breve explicación. Complétase cunha bibliografía de referencia específica e outra xeral que pretende ofrecer un pequeno abano de textos básicos como complemento para acadar unha mellor competencia lingüística. O traballo enmárcase dentro da campaña de dinamización lingüística «Profesionaliza a túa lingua» desenvolvida polo Servizo de Normalización Lingüística da Universidade da Coruña.

400 (N/05). PÉREZ VÁZQUEZ, Libia / PRECEDO ESTRAVIZ, Patricia / SEOANE BOUZAS, Nuria: *Profesionaliza a túa lingua: Informática*, [A Coruña], Universidade da Coruña, Servizo de Normalización Lingüística, 2005, [16 p.].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO CIENTÍFICO-TÉCNICO)

Vocabulario bilingüe galego-castelán de termos do ámbito da informática constituído por algo máis de 300 entradas ordenadas alfabeticamente. Na microestrutura indícanse, en primeiro lugar, as formas incorrectas desde o punto de vista normativo, precedidas dun asterisco, logo a(s) escolla(s) lexítimas e, por último, as equivalencias castelás. Nalgúns casos as formas incluídas non son incorrectas, senón que conviven con outras posibilidades, ás veces cunha diferenciación de usos para a que se ofrece unha breve explicación. Complétase cunha bibliografía de referencia específica e outra xeral que pretende ofrecer un pequeno abano de textos básicos como complemento para acadar unha mellor competencia lingüística. O traballo enmárcase dentro da campaña de dinamización lingüística «Profesionaliza a túa lingua» desenvolvida polo Servizo de Normalización Lingüística da Universidade da Coruña.

401 (N/05). RIVAS GARCÍA, Manuel / DOMÍNGUEZ PRIETO, Xosé Manuel / LOZANO PAZ, Moisés: *Diccionario galego de Filosofía*, Santiago de Compostela, 3C3, [2005], 383 p.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO CIENTÍFICO-TÉCNICO)

Constituído por unhas 3.000 entradas que ofrecen unha información sinxela sobre conceptos e autores da historia da Filosofía e doutros saberes afíns a ela (Economía, Dereito, Socioloxía, Psicoloxía). Vai dirixido principalmente a estudantes de Filosofía e de Humanidades e faise desde unha perspectiva galega, polo cal representa unha iniciativa pioneira. Porén, a vontade dos autores é a de elaborar unha obra universalista e enciclopédica. Inclúe tamén información sobre filósofos portugueses e brasileiros “polas afinidades culturais que existen entre ambos os países e o noso” (p. 7).

RECS.: Xosé Luís Barreiro Barreiro, *Tempos Novos*, 101, 2005:74 | Engracia Vidal Estévez, *Encrucillada*, 143, 2005:108 [332].

402 (N/05). SOUTO FRAGA, Margarita: *Profesionaliza a túa lingua: Enfermaría - Podoloxía - Fisioterapia*, [A Coruña], Universidade da Coruña, Servizo de Normalización Lingüística, 2005, [20 p.].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO CIENTÍFICO-TÉCNICO)

Vocabulario bilingüe galego-castelán de termos dos eidos da enfermaría, a podoloxía e a fisioterapia, constituído por unhas 500 entradas ordenadas alfabeticamente. Na microestrutura indícanse, en primeiro lugar, as formas incorrectas desde o punto de vista normativo, precedidas dun asterisco, logo a(s) escolla(s) lexítimas e, por último, as equivalencias castelás. Nalgúns casos as formas incluídas non son incorrectas, senón que conviven con outras posibilidades, ás veces cunha diferenciación de usos para a que se ofrece unha breve explicación. Complétase cunha bibliografía de referencia específica e outra xeral que pretende ofrecer un pequeno abano de textos básicos como complemento para acadar unha mellor competencia lingüística. O traballo enmárcase dentro da campaña de dinamización lingüística «Profesionaliza a túa lingua» desenvolvida polo Servizo de Normalización Lingüística da Universidade da Coruña.

403 (N/05). VILALTA LÓPEZ, Ramón / GUILLÍN FRAGA, Juan José / VARELA CAAMAÑO, Antonio: *Diccionario de Física*, A Coruña, Baía, 2005, 584 p. (= *Diccionarios Temáticos Baía*).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO CIENTÍFICO-TÉCNICO)

Contén máis de 4.500 entradas, algunhas delas ilustradas con gráficos e esquemas. Ademais de varios apéndices de contido científico (p. 553-561), inclúe un “Vocabulario inglés-galego” (p. 563-583).

RECS.: *O Cartafol*, 27, 2006, <<http://ocartafol.usc.es/pasaafolla.asp?OCartafol=27>>, [Formato: HTML], [Consulta: 06/06/2007].

Vid. tamén a entrada 101.

425 Vocabularios de terminoloxía xurídico-administrativa

404 (N/05). GÓMEZ GUINOVART, Xavier / TORRES PADÍN, Ánxeles: *Vocabulario xurídico-administrativo galego-castelán: Baleirado terminolóxico documentado no Corpus Lingüístico da Universidade de Vigo*, Vigo, Universidade de Vigo, Área de Normalización Lingüística, [2005], 540 p. (= *Materiais lingüísticos*; 8). | [Ed. en liña n.v.]: [Vigo], Universidade de Vigo, Seminario de Lingüística Informática, [2005], <<http://webs.uvigo.es/sli/dilega/>>, [Formato: HTML], [Consulta: 06/06/07]. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Vigo, Universidade de Vigo, Área de Normalización Lingüística, [2007], <http://anl.uvigo.es/UserFiles/File/glosarios/Vocabulario_xuridico-administrativo_galego-castelan.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 30/04/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO XURÍDICO-ADMINISTRATIVO)

Repertorio terminolóxico dirixido aos especialistas e interesados no ámbito xurídico-administrativo. Está constituído por 1459 entradas que foron tiradas principalmente do *Corpus xurídico LEGA galego-español* [entrada 1120], formado por 2 millóns de palabras e integrado no *CLUVI: Corpus Lingüístico da Universidade de Vigo* [entrada 1114]. O propósito do vocabulario non é normativo, senón só ilustrar o uso real da linguaxe neste ámbito específico de comunicación, amosando as equivalencias entre castelán e galego. Deste xeito, ademais da información gramatical e léxica pertinente, para cada unha das entradas achéganse exemplos tirados de boletíns oficiais e do corpo lexislativo. Inclúense uns prácticos índices bidireccionais (galego-castelán e castelán-galego) para facilitar ao usuario o manexo do vocabulario, que ten como lingua de entrada o galego.

RECS.: *O Cartafol*, 20, 2005, <<http://ocartafol.usc.es/pasaafolla.asp?OCartafol=20>>, [Formato: HTML], [Consulta: 06/06/2007].

405 (N/05). MARZÁBAL EXPÓSITO, Felisa: *Profesionaliza a túa lingua: Dereito*, [A Coruña], Universidade da Coruña, Servizo de Normalización Lingüística, 2005, [40 p.].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO XURÍDICO-ADMINISTRATIVO)

Vocabulario bilingüe galego-castelán de termos do ámbito do Dereito constituído por unhas 550 entradas ordenadas alfabeticamente e organizadas nas seguintes epígrafes: a) Dereito comunitario; b) Dereito eclesiástico do Estado; c) Dereito civil; d) Dereito penal; e) Dereito procesual; f) Dereito romano; g) Filosofía do dereito; h) Historia do dereito e das institucións; i) Dereito administrativo; j) Dereito canónico; k) Dereito político; l) Dereito natural; m) Dereito mercantil; n) Fraseoloxía xurídica. Inclúense tamén algunhas epígrafes dedicadas a aspectos sintácticos, unha listaxe de latinismos e outra de estranxeirismos coas equivalencias galegas. Por último, ofrécese un breve vocabulario dedicado a precisar o(s) significados e/ou usos dalgúns termos. Na microestrutura indícanse, en primeiro lugar, as formas incorrectas desde o punto de vista normativo, precedidas dun asterisco, logo a(s) escolla(s) lexítimas e, por último, as equivalencias castelás. Nalgúns casos as formas incluídas non son incorrectas, senón que conviven con outras posibilidades, ás veces cunha diferenciación de usos para a que se ofrece unha breve explicación. Complétase cunha bibliografía de referencia específica e outra xeral que pretende ofrecer un pequeno abano de textos básicos como complemento para acadar unha mellor competencia lingüística. O traballo enmárcase dentro da campaña de dinamización lingüística «Profesionaliza a túa lingua» desenvolvida polo Servizo de Normalización Lingüística da Universidade da Coruña.

426 Outros vocabularios sectoriais

406 (N/05). *Lèxic de transport turístic*, [Ed. en liña n.v.]: [Barcelona], Termcat / Linmiter, 2005, <<http://www.termcat.cat/dicci/transport/index.html>>, [Consulta: 10/11/2006].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. XERAL/PANROMÁNICO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL/ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO CIENTÍFICO-TÉCNICO)

Constituído por 267 termos específicos deste ámbito en once linguas (catalán, aromanés, corso, galego, ladino, occitano, sardo, castelán, francés, inglés e alemán). Nas entradas inclúense as definicións en sete das oito linguas europeas non estatais que participaron no proxecto (aromanés, catalán, corso, galego,

ladino, occitano e sardo). Os termos pódense consultar a partir de calquera das once linguas, en índices alfabéticos que se amosan no marco da esquerda da páxina, ou introducindo unha forma de calquera lingua na ventá de busca; neste último caso, visualízanse todas as fichas terminolóxicas que conteñen a forma consultada, tanto se aparece nas entradas como nas definicións.

Vid. tamén a entrada 346.

4261 Vocabularios de xergas

407 (N/05). OTERO ÁLVAREZ, Aníbal / SANTAMARINA, Antón [ed.]: “Contribución de Aníbal Otero a un vocabulario do *verbo* dos canteiros de Pontevedra”, en Ana Isabel Boullón Agrelo, Xosé Luis Couceiro Pérez e Francisco Fernández Rei (eds.), *As tebras alumeadas: Estudos filolóxicos ofrecidos en homenaxe a Ramón Lorenzo*, [Promovido polo] Departamento de Filoloxía Galega, Santiago de Compostela, Universidade de Santiago, 2005:457-477 (= *Homenaxes*).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL: INF. DIASTRÁTICA (XERGAS)

Transcrición do *Vocabulario gallego comparado*, manuscrito de Aníbal Otero constituído por tres cadernos datados en marzo de 1941 en Figueirido (PO), que conteñen 414 voces da xerga dos canteiros coa súa correspondente tradución ao castelán e mais unha pequena colección de textos en prosa e verso escritos en xerga e en galego. As entradas do vocabulario preséntanse ordenadas alfabeticamente, aínda que no texto manuscrito orixinal aparecen agrupadas por campos (*corpos celestes, fenómenos meteorolóxicos, a terra, plantas, animais, o home, relixión, comidas e bebidas, vestido, a casa, oficios, accións de variado tipo (verbos), voces do oficio de canteiro, pronomes, utensilios de cociña, afirmación e negación, prender e armas, o tempo cronolóxico, a cantidade e os numerais, adverbios de lugar, diversións e praceres, cartos e varios*). A transcrición do manuscrito vai acompañada dun breve estudo preliminar.

408 (R/05). RODRÍGUEZ PÉREZ, Xoán Carlos: “O barallete dos xingros”, *Madrygal*, 3, 2000:97-103. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Madrid, Universidad Complutense de Madrid, Portal de Revistas Científicas Complutenses, [2005], <<http://www.ucm.es/BUCEM/revistas/fl/11389664/articulos/MADR0000110097A.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 12/01/2006].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL: INF. DIASTRÁTICA (XERGAS)

Descrición das circunstancias do nacemento e expansión do barallete dos xingros (xerga empregada polos músicos de Ourense). Inclúe un vocabulario barallete-galego con 209 voces.

Vid. tamén a entrada 1168.

427 Vocabularios dialectais

409 (N/05). CASTRO OTERO, Salvador / DURÁN PAREDES, Lucía / GONZÁLEZ BARREIRO, Xosé Manuel / HARGUNDEY BANET, Henrique / MARTÍNEZ GARCÍA, Xosé / ROCAMONDE GÓMEZ,

Ramón: *Unha maré de palabras: Contribución ao léxico do Morrazo*, [s.l.], Xunta de Galicia / Museo Massó, 2005, 91 p., il.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL: INF. DIATÓPICA (GALEGO OCCIDENTAL)

Vocabulario que ofrece unha selección de 600 voces e expresións propias do Morrazo. Segundo precisan os autores, trátase de “unidades léxicas propias dos concellos da Península do Morrazo, unidades que, con independencia do nivel social ou do rexistro, estean vivas na actualidade e non foran recollidas en ningún traballo previo” (p. 25). Non se teñen en conta aspectos diferenciadores como o seseo, a gheada, a despalatalización do <x>, as oscilacións do timbre vocálico, a desaparición do -e final na terminación -axe, así como os vulgarismos. Os materiais preséntanse en tres apartados: léxico (p. 29-57), frases feitas (p. 59-78) e refráns (p. 79-83), incluíndo ao final un “Índice alfabético de frases feitas” (p. 85-91). Das entradas léxicas ofrécese, ademais da información léxica e gramatical, información sobre o nivel de uso.

RECS.: Xesús Ferro Ruibal, *CFG*, 7, 2005:314-320 [314-316]. [Ed. facs. en liña n.v.]: [Santiago de Compostela], Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, [2005], <http://www.cirp.es/pub/docs/cfg07_17.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 13/03/2007] | EXIL, *Ardentía*, 3, 2006:88-89. [Ed. facs. en liña n.v.]: [Cambados, Pontevedra], Federación Galega pola Cultura Marítima e Fluvial, [2007], <<http://www.culturamaritima.org/files/ardentia3/ardentia3-Sinoproa-Varios.pdf>>, [Formato: PDF], [Consulta: 23/12/2007].

Vid. tamén as entradas 298, 299.

428 Glosarios

410 (N/05). BERMÚDEZ MONTES, Teresa: “Glosario [de Xohán Casal, *O camiño de abaixo*]”, en Xohán Casal, *O camiño de abaixo*, Vigo, Xerais, 2005:255-258 (= *Biblioteca das Letras Galegas*; 60).

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ESCRITA: LINGUA LITERARIA

Constituído por 92 voces das que se dá o significado empregando como metalingua o galego ou se indica a correspondencia en galego normativo.

411 (R/05). CASAS, Álvaro de las: “Palabras de no muy fácil entendimiento [do Cancioneiro Popular Galego]”, en *Cancioneiro Popular Galego*, Santiago de Chile, Más, 1939:61:63. | [Ed. facs.]: Santiago de Compostela, Follas Novas, 2005:61-63.

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL: LINGUA LITERARIA

Breve glosario constituído por 58 entradas galegas das que se ofrece a correspondencia en castelán.

412 (N/05). MERA, Héitor: “Glosario [de Bernardino Graña, *Vinte mil pesos crime*]”, en Bernardino Graña, *Vinte mil pesos crime*, Vigo, Xerais, 2005:149 (= *Biblioteca das Letras Galegas*; 61).

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ESCRITA: LINGUA LITERARIA

Constituído por 28 entradas coa definición lexicográfica en galego.

413 (N/05). VILLAR, Miro: “Glosario [de Emilio Álvarez Blázquez, *Poesía galega completa e textos en prosa*]”, en Emilio Álvarez Blázquez, *Poesía galega completa e textos en prosa*, Vigo, Xerais, 2005:203-206 (= *Biblioteca das Letras Galegas*; 62).

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ESCRITA: LINGUA LITERARIA

Constituído por 87 entradas coa definición lexicográfica en galego.

Vid. tamén as entradas 149, 848-2, 984, 992, 1004.

43 Onomástica

414 (R/05). SANTAMARINA, Antón: “A Journey Through Galician Onomastics”, [Ed. dix.]: en Ana Isabel Boullón Agrelo (ed.), *Actas do XX Congreso Internacional de Ciencias Onomásticas (Santiago de Compostela, 20-25 de setembro de 1999)*, [A Coruña], Fundación Pedro Barrié de la Maza, [2002]:3-30, CD-ROM / Formato: PDF (= *Biblioteca Filolóxica Galega / Instituto da Lingua Galega*). | Versión gal. rev.: “Viaxe pola onomástica galega”, *A Trabe de Ouro*, 62, 2005:11-38 [155-182].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO E DIACRÓNICO | 4. MEC

Primeiramente faise un repaso polas bases e formas toponímicas que introduciron os distintos poboadores que pasaron por Galicia: celtas (-*briga*), romanos, xermanos (-*ulfe*, -*monde*, -*obre*, -*mir*, -*rei*, -*sende*, -*riz*, -*án*, -*áns*, -*elle*), árabes (*Aldea*, *Alfoz*, *Atalaia*, *Arrabal*, *Atafona*, *Mezquita*, *Almuiña*, *Acea*, *Arrufana*, *Rábade*). Logo estúdanse os antropónimos que nos deixaron: gregos (*Anxos*, *Tareixa*), latinos (*Antonio*, *Concepción*, *Dores*, *Pilar*, *Rosa*), xermanos (*Ramón*, *Luís*, *Francisco*, *Carlos*, *Fernando*), hebreos (*Xosé*, *Manuel*, *Xoán*, *Xesús*, *María*, *Carme*, *Xosefa*, *Isabel*), etc. e a cronoloxía da súa entrada no idioma. Por último, estúdanse as consecuencias na toponimia dos cinco séculos de contacto lingüístico entre o galego e o castelán. Para Galicia, o caos creado neste eido é o exemplo máis claro dun proceso de asimilación lingüística por parte do castelán e de alienación cultural, unha alienación que se amosa especialmente no anulamento dunha parte esencial da vida espiritual da rexión: os antropónimos e topónimos propios.

431 Toponimia

415 (R/05). CATALÁN, Diego: “Hacia un atlas toponímico del diminutivo -*inu* en la toponimia hispano-románica”, *BmF*, XVII/3-4, 1958:257-292, 10 mapas. | [Reed.]: en Diego Catalán, *Las lenguas circunvecinas del castellano: Cuestiones de dialectología hispano-románica*, Madrid, Paraninfo, 1989:219-247, 10 mapas (= *Colección Filológica*). | [Ed. facs. en liña n.v. da 1ª ed.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/17/boletim17.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. IBERORROMÁNICO | 3. SINCRÓNICO E DIACRÓNICO | 4. MEC | 5. LINGUA ORAL: INF. DIATÓPICA

Estudo do gal. nos apdos. 5 (“-iño y -elo en Galicia”), 6 (“-iño equiparado a -elo en el occidente y escaso en el oriente de Galicia”), 11.1 (“-iño (-ío) en la zona gallega de Asturias y León”), 17 (“Recapitulación: -iño (-inho) y la expansión del gallego-portugués”) e 19 (“Recapitulación: -inu en la Gallaecia y en la Cantabria”).

RECS.: Jerry Russell Craddock, “A Critique of Recent Studies in Romance Diminutives”, *RPh*, XIX/2, 1965:322-324. [Ed. facs. en liña]: [Ann Arbor, MI], ProQuest, Periodicals Archive Online, 2004, <<http://pao.chadwyck.co.uk/marketing.do>>, [Formatos: TIFF/PDF], [Consulta: 01/12/2007] | Eduardo Blasco Ferrer, *RJb*, 42, 1991:371-372 | Constantino Contreras, *Estudios Filológicos*, 28, 1993:142-144.

4311 Traballos etimolóxicos

416 (R/05). “Historia de Mellid”, *Revista Gallega*, XII/610, 1906:4. | [Ed. facs. en liña n.v.]: A Coruña, Real Academia Galega, Hemeroteca Virtual, 2005, <<http://www.realacademiagallega.org/Hemeroteca/Revistas.do?letter=none>>, [Consulta: 12/08/2005].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. MC | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO CENTRAL)

Recole dúas explicacións para o topónimo *Melide*. Por unha banda, o étimo *VILLA MELITI*, do cal se derivan as denominacións que aparecen en docs. do séc. XI (*Mellid*, *Villa Melliti*) e do séc. XIII (*Mellide*, *Mellidi*, *Burgo / Villa / Concello de Mellide*). A segunda hipótese sostén que a vila foi fundada por dous irmáns xemelgos e de aí viría o nome.

417 (R/05). “Historia de Vigo”, *Revista Gallega*, XII/586, 1906:2-3. | [Ed. facs. en liña n.v.]: A Coruña, Real Academia Galega, Hemeroteca Virtual, 2005, <<http://www.realacademiagallega.org/Hemeroteca/Revistas.do?letter=none>>, [Consulta: 12/08/2005].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO OCCIDENTAL)

Inclúe referencia á opinión dalgúns historiadores de que *Vigo* era orixinariamente *VICUS SPACORUM*.

418 (R/05). ABILLEIRA SANMARTÍN, Xosé: “Unha escolma de conxecturas respecto do topónimo *Lérez*”, [Ed. n.v.], *Cedofeita*, 4, 2000:25-28. | [Ed. en liña n.v.]: Lérez, Pontevedra, Asociación Socio-Cultural Cedofeita, [2005], <<http://www.arcanaverba.org/cedofeita/toponim.htm>>, [Formato: HTML], [Consulta: 25/09/2007].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO OCCIDENTAL)

Sobre a etimoloxía do hidrotopónimo *Lérez* a partir das formas documentadas dende a Idade Media *leruce*, *lerz*, *lerz*, *lerice* e *lerze*, procedentes da raíz indoeuropea **L'R*. Expón, ademais, as primeiras hipóteses etimolóxicas propostas por autores como Martín Sarmiento (1695-1772) ou Antonio María de la Iglesia (1822-1892).

419 (R/05). ALVAR, Manuel: “El arabismo (AN-)NAÛRA y su difusión en la toponimia peninsular”, *BmF*, XVI/1-2, 1956:1-13, 4 mapas. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/16/boletim16.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. IBERORROMÁNICO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Segundo o autor, o arabismo (AN-)NA'URA tería dado orixe a tres tipos de topónimos na Península Ibérica: a) o cast. (*A)ñora*; b) o port., leonés e cat. *Nora*, co que se relaciona o top. gal. *Nores* (Vilaboa, PO); c) o castelán (*A)noría* [T.A.G.].

420 (R/05). ALVAR, Manuel: “POMA y MAT(T)IANA en la toponimia de la Península Ibérica”, *BmF*, XX/1-2 [= *Actas do IX Congreso Internacional de Linguística Românica (Universidade de Lisboa, 31 de marzo - 4 de abril 1959)*, III], 1961:165-203, 8 mapas. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/20/boletim20.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. IBERORROMÁNICO | 3. SINCRÓNICO E DIACRÓNICO | 4. MEC

Con abundantes referencias a topónimos galegos como *Pomada*, *Pomar*, *Pomariño*, *Pomouro*, *Pumares*, etc., pero, aínda así, con datos moi incompletos.

421 (R/05). ÁLVAREZ PÉREZ, Xosé Afonso: “Algúns nomes de lugar da parroquia de Lárez”, [Ed. n.v.], *Cedofeita*, 8, 2004:17-20. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lárez, Pontevedra, Asociación Socio-Cultural Cedofeita, [2005], <<http://www.arcanaverba.org/cedofeita/nomeslerez.pdf>>, [Formato: PDF], [Consulta: 25/09/2007].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO OCCIDENTAL)

Traballo de carácter divulgativo sobre a etimoloxía dos seguintes nomes de lugares da parroquia de Lárez (Pontevedra, PO): *Casaldarado*, *Casal Novo*, *Couso*, *A Porta da Coxa / do Sol*, *Outeiro dos Cestos*, *Outeiro dos Cans*, *A Fontaiña*, *Fonte Cortiza*, *Fonte Gramal*, *As Cernadas*, *A Cendona*, *Rorís*, *Cimbelo*, *A Piolla*, *O Socorro*.

422 (N/05). ARES VÁZQUEZ, Nicandro: “A granxa cisterciense de Constantín de Begonte”, *Lucensia*, XV/30, 2005:147-158.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. PMC

A partir da toponimia o autor tenta localizar a *Granxa de Constantín* en Begonte (LU). Parte basicamente da información dunha doazón feita por Fernando II ao mosteiro de Santa María de Sobrado en 1187 onde aparecen citados os topónimos seguintes: *CONSTANTINUS*, *BOVADA*, *VILARINO*, *PETRA FIXA*, *XAMARIZ*, *SANCTA MARIA DE CASTRO* e o territorio de *GAUDIOSO*. Noutros documentos do Tombo de Sobrado relacionados coa granxa aparecen citados outros topónimos como *Roibás*, *Saamil* e *Vilariño*. Toda esta información toponímica leva ao autor a situar a *Granxa de Constantín* na Graña (LU) <GRANEA, topónimo que co tempo perdeu o seu modificador *de Constantín* e que está situado no territorio de *Gaiosio* <lat. *GAUDIUM* e *GAUISUS*>.

423 (N/04). ARES VÁZQUEZ, Nicandro: “Os nomes das parroquias de Lalín”, *Descubriendo*, 6, 2004:133-144.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Analiza a orixe onomástica das 48 parroquias que constitúen o concello de Lalín (PO), ofrecendo ampla documentación de formas medievais: *Albarellos* (Santa María), *Alemparte* (Santiago), *Anseán* (Santiago), *Anzo* (San Xoán), *Barcia* (Santo Estevo), *Bendoiro* (San Miguel), *Bermés* (Santa María), *Botos* (San Xoán), *Cadrón* (Santo Estevo), *Camposancos* (San Cristovo), *Cangas* (Santa Mariña), *Castro de Cabras* (San Pedro), *Catasós* (Santiago), *Cello* (San Martiño), *Cercio* (Santiago), *Cristimil* (San Xurxo), *Doade* (San Pedro), *Donramiro* (Santa María), *Donsión* (Santa Baia), *Filgueira* (Santa María), *Galegos* (San Miguel), *Goiás* (San Miguel), *Gresande* (Santiago), *Lalín* (Santa María das Dores), *Lebozán* (Santiago), *Lodeiro* (San Paio), *Losón* (Santa Baia), *Maceira* (San Martiño), *Madriñán* (Santo Adrao), *Méixome* (Santiago), *Moimenta* (San Lourenzo), *Moneixas* (Santo Adrao), *Noceda* (Santa María), *Palmou* (San Xoán), *Parada* (Santa María), *Prado* (San Martiño), *Rodís* (San Xiao), *Santiso* (San Romao), *Sello* (Santiago), *Soutolongo* (Santa María), *Val do Carrio* (San Andrés), *A Veiga* (San Ramón), *Vilanova* (San Xoán), *Vilatuxe* (San Lourenzo), *Xaxán* (Santa Mariña), *A Xesta* (San Fiz) e *Zobra* (Santa María).

424 (N/05). ARES VÁZQUEZ, Nicandro: “Toponimia do concello de Carballedo”, *Lucensia*, XV/30, 2005:59-80, 1 mapa.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. PMEC | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO CENTRAL)

Estudo etimolóxico dos seguintes topónimos deste concello lucense (con ampla documentación de formas medievais): *Abelairas*, *Acilleiros*, *Adegas*, *Agrexán*, *Aguada de Arriba*, *Airoá*, *Alén do Río*, *Alence*, *O Alto das Lamas*, *O Alto de Bustelo*, *Alvarín*, *Alvite*, *Ambasmestas*, *Anllo*, *As Antes*, *Arxemil*, *O Bañal*, *Bacelares*, *A Barreira*, *A Barrela*, *O Barrio*, *O Barrio de Puga*, *Besteiriños*, *Bidueiros*, *O Bosque*, *Buciños*, *Busteliño*, *Bustelo de Abaixo / Arriba*, *Buxelle*, *Cambillán*, *Campos*, *A Canteira*, *Carballedo*, *A Carballeira*, *Carballidiño*, *Carcacia*, *Cartelos*, *Cas de Moure*, *Cas de Pedro*, *A Casa do Barrio*, *A Casa Grande*, *Casares*, *Casqueixeiro*, *Castrelo*, *Castro*, *O Castro de Morgade*, *O Catasol*, *Ceides*, *A Cela*, *Os Chaos*, *Chouzán*, *Cima de Vila*, *O Coedo*, *O Conchouso*, *A Corna*, *A Corveira*, *A Corveira de Baixo*, *A Costa*, *O Cotarelo*, *O Curuxeiro*, *A Cuqueira*, *A Enfonxa*, *A Eirexe*, *A Eirexiña*, *Enxerto*, *Erbedeiro*, *A Ermida*, *Esmolfe*, *A Estibada*, *Faíl*, *Fente*, *O Folgar*, *Fondo de Vila*, *O Fontao*, *A Forxa*, *Frameán*, *Freán*, *Fufín*, *Furco*, *Galegos*, *As Gándaras*, *A Granxa*, *A Grixoá*, *Gustei*, *O Ladredo*, *Lama*, *A Lama de Fente*, *Lamas*, *As Lamas*, *A Laxa*, *A Laxiña*, *Lamela*, *A Lobagueira*, *Lobelle de Abaixo*, *Lobelle de Arriba*, *Loureiro de Baixo / Riba*, *Lousada de Abaixo / Arriba*, *Luláiños*, *Lulás*, *O Mallo*, *Marrubio*, *Marzás*, *A Matanza*, *O Mato*, *Mazaira*, *Meixonfrío*, *Milleirós*, *Montouto*, *Morgade*, *Mundín*, *Nande*, *Nespereira*, *Nodar*, *Oleiros*, *Outeiro*, *Lixibán*, *O Outeiro de Bucións*, *Pacios*, *Papelle*, *Paradela*, *Pasarín*, *A Pena*, *Penaboa*, *Penas Albas*, *Peago*, *Pepes*, *Pico*, *Piñarrostro*, *O Pereiro*, *(O) Piñeiro*, *A Placería*, *A Pontepedriña*, *Porrás de Abaixo / Arriba*, *Porteiro*, *O Porto*, *Portugalete*, *A Poxa*, *Pradeda de Abaixo / Arriba*, *O Prado*, *Puvieiros*, *Quintá do Monte*, *Quintela*, *Rubiás*, *San Breixo*, *San Cibrao*, *San Cristovo*, *San Lourenzo*, *San Mamede*, *San Miguel*, *San Paio*, *San Pedro*, *San Romao*, *San Salvador*, *San Trocado*, *Santa Baia*, *Santa Cristina*, *Santa Mariña*, *Saramagal*, *Senín*, *Sergudiño*, *Soutelo*, *A Raña*, *O Rañadoiro*, *Revelle*, *Riazón*, *A Ribeiriña*, *Sergude*, *Sever*, *O Souto*, *Surrego*, *A Tapada*, *Temes*, *A Tolda*, *Tourón*, *A Touza*, *A Torre*, *Trasar de Sabugueiro*, *Trasar de Carballo*, *Trasmontes*, *Turza*, *A Uz*, *Val do Arado*, *Vales*, *Valiño*, *O Vao*, *Veascós*, *Veiga*, *O Veredo*, *(A) Vila*, *Vilagarcía*, *Vilaguillulfe*, *Vilanfesta*, *Vilaquinte*, *Vilar*, *Vilar de Mulleres*, *Vilar do Monte*, *Vilaverde*, *Viñás*, *A Voutureira*, *Xibiriz*, *Ximonde*. Ao final inclúese un índice alfabético das formas estudadas coa localización parroquial (p. 77-79).

425 (N/05). ARES VÁZQUEZ, Nicandro: “Toponimia do Concello de Sober”, *Lucensia*, XV/31, 2005:245-280.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. PMEC | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO CENTRAL)

Estudo etimolóxico dos topónimos do concello de Sober (LU): *Abananete, Abelairas, Adegas, Airexa, Albar, Albarán, Aldea de Arriba, Algueira, Amandí, Anllo, Areas, Areeiro, Arroxó, Arxemil, Barantes de Abaixo / de Arriba, Barca, Barreal, Barreira, Barreiros, Barrio, Bertonía, Bidual, Bispo, Bizcaia, Boca, Bolmente, Bouzas, Brosmos, Bulso, Burdalla, Cabarco, Cacedo, Cal, Calvos, Camilo, Campo da Vila, Campo de Amio, Campo de Naz, Campo do Bacelo, Campo Rairo, Campo Verde, Canaval, Cancelos, Cantón, Carabuñeiro, Carballeda, Carboeira, Carboeiro, Carqueixa, Casaniño, Casanova, Casar de Cima, Casares, Casas (Grandes), Castaxúa, Castinande, Castro, Castroseiros, Cadaviña, Ceceda, Cegoñeira, Celeirón, Chá, Cavián, Chousas, Chouselas, Cima de Lama, Cimadevila, Condes, Cortes, Cortiñas, Corvelle, Costa, Cotorulo, Couto, Cruz, Cuñas de Abaixo / de Arriba, Devesa, Doade, Donelle, Escouredo, Estación, Fábrica, Ferreiros, Ferrón, Ferroños, Fervenza, Figueiroá, Fondo de Lama / de Vila, Fondón, Fonte (Maior), Forcadas, Francos (de Proendos), Freixende, Froxán, Gándaras, Gandarela, Gundivós (o Vello), Guntís, Hortás, Hortos, Lama do Prado, Lama do Sobrado, Lama dos Campos, Lamas de Abaixo, Lamas de Arriba, Lamas de Brosmos, Lameiro, Lamelas, Lampaza, Laxas, Liñarán, Liñares, Lobio, Lobios, Lumieiros, Matamá, Mer, Millán, Minas, Mogueira, Mollón, Momelle, Moradela, Moutarelle, Nabán, Nabás, Naz de Abaixo / de Arriba, Neiras, Nogueado, Nogueira, Ousille, Outeiriño, Outeiro, Pacio, Pacios (de Anllo), Paradela, Pena de Miro, Pena de Proendos, Penelas, Pesqueiras, Pía, Piantiña, Pinol (de Abaixo), Piñeiro (de Abaixo), Pipín de Abaixo / de Arriba, Portabrosmos, Portizó, Pousa, Pousada, Pozas, Prados, Proendos, Prógolo, Pumares, Queiroedo, Quintas, Recimil, Refoxo, Regueira, Regueiro, Riba, Ribas, Ribeira, Rodeiro, Rosende, Roxo, Sampil, San Martiño, San Paio, San Pedro, San Xillao, Sanmil, Santa Baia, Santa Locaia, Santa Mariña, Santa Marat, Santadriao, Sante de Abaixo / de Arriba, Santiorxo, Santo Tirso, Sanxís, Sas, Seoane, Sistín do Mato, Sober (o Vello), Sobreira, Somoza, Souto Novo, Suairexa, Surga, Tabouzos, Taro, Tellada, Telleiros, Toxedo, Travesa, Vacariza, Vales, Vaz, Veleigaz, Veliños, Venda, Ventorrillo, Vigo, Vilabarde, Vilachá, Vilamide de Abaixo / de Arriba, Vilaescura, Vilamaior, Vilanova, Vilapedre, Vilar (de Mouros), Vilariño, Vilastrille de Abaixo / de Arriba, Vilela, Vilerma, Viloriz, Viloudriz, Viñal, Vixilde, Xanimol, Xuncal. Pode verse o índice completo das formas analizadas coa localización parroquial nas p. 275-277.*

426 (N/05). ARES VÁZQUEZ, Nicandro: “Un documento de Oseira referido a Barbadelo (Sarria)”, *Lucensia*, XV/31, 2005:377-382.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. M | 5. LINGUA ESCRITA: INF. DIATÓPICA (GALEGO CENTRAL), INF. DIAFÁSICA (REXISTRO XURÍDICO-ADMINISTRATIVO)

O autor intenta demostrar que a forma *BARBATELLO*, que aparece nun doc. latino de 1086 pertencente á *Colección diplomática do mosteiro cisterciense de Santa María de Oseira*, transcrita por Miguel Romani Martínez (1989, vid. *BILEGA* 5957), se refire a *Barbadelo* (Sarria, LU) e non ao lugar de Lalín (PO) que postula Miguel Romani Martínez. Para iso sérvese da identificación dos nomes de persoa e dos topónimos que aparecen citados no doc.: *VILLA MEDIANA*, que identifica con *Vilamedá* (Sarria, LU), o *MONTE COTARELO*, que identifica co monte *Cotarelo* (Sarria, LU), *NESPERARIA*, que refire o actual *Nespereira* (Sarria, LU), e o propio *BARBATELLO*, que correspondería ao actual *Barbadelo* (Sarria, LU).

427 (N/05). BASCUAS LÓPEZ, Edelmiro: “La sandez, ¿una pervivencia de cultos dionisiacos?”, *Verba*, 32, 2005:225-246.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO E DIACRÓNICO | 4. MC

A forma galega *sandeu* (e a castelá antiga *sandío*) forma parte do topónimo *Montsandeu* (Cuntis, PO), procedente dun *MONTE SANIDEO* «monte loco». Esta forma é básica para explicar a etimoloxía da familia de *sandeu*. O adxectivo *SANIDEO* analízase como continuador dun anterior **INSANI-DEUS* (do latín *INSANUS* «loco» + *DEUS* e este dunha forma grega que significaba «enloquecido por un dios»). Esta voz ponse en relación cos cultos dionisiacos de acordo co uso reiterado da idea de *monte tolo*, característica destes cultos, en varios topónimos galegos e un leonés. Estes cultos foron posiblemente traídos por lexionarios macedonios cuxa presenza en Galicia testemuñan os topónimos *Mazoi* (Lugo, LU), *Mazón* (A Pastoriza, LU) e *Manzoi* (Lugo; Muras, LU), procedentes de *VILLA MACEDONI* «villa del Macedonio» [Adaptación do resumo que aparece na publicación].

428 (N/05). BASCUAS LÓPEZ, Edelmiro: “*Zoñán* y *Cinxe*: dos cambios fonéticos excepcionales”, *Estudios Mindonienses*, 21, 2005:631-641.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. MC | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO CENTRAL)

Segundo o autor, as formas toponímicas *Zoñán* (Mondoñedo, LU) e *Cinxe* (Ribadeo, LU) presentan evolucións fonéticas peculiares. *Zoñan* (< *Çonay*, en docs. do séc. XIV < *ANTUNI*, documentado nun escrito do séc. XII) é un “genitivo de poseedor germánico, o mejor, de origen prerromano” (p. 631), derivado da raíz **ATOS*, **ATA* «padre, madre», que amosa unha evolución fonética anómala. O problema reside na alternancia *ANTUNI* / **ATUANI* e no cambio *T* > <ç->: o primeiro deberíase á gran difusión do sufixo *-AN-* nos antropónimos, mentres que o cambio consonántico “puede explicarse como resultado de una pronunciación insistente de la *T*, que termina debilitándose en una africada predorsoalveolar sorda /ts/” (p. 637). *Cinxe* (*Cindi*, *Cinge*, *Çinge* en varios docs. medievais) é un xenitivo de posuidor xermánico que procede de *CINDI*; o cambio de *CINDI* a *Cinge* prodúcese na primeira metade do séc. XIII. Segundo o autor “la africada inicial habría provocado la africación de la dental siguiente” (p. 640), produciéndose así un paralelismo polo cal “las dos dentales, sorda y sonora, se alteran en dos africadas, sorda y sonora respectivamente” (ibid.).

429 (R/05). BOBES NAVES, María del Carmen: “Nombres comunes y su cronología”, *BIEA*, XIII/37, 1959:180-194. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Oviedo, Real Instituto de Estudios Asturianos, [2005], <<http://tematico.asturias.es/cultura/ridea/ConsultaBoletines/PDFs/037-02.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 26/03/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. ASTURIANO-LEONÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (FALAS GALEGAS DE ASTURIAS)

Estuda, entre outros, o topónimo *Pola de Allande*, correspondente á zona asturiana de fala galega.

430 (R/05). BÚA CARBALLO, Juan Carlos: “Unhas reflexións con ocasión do proxecto dun novo estudio da antroponimia románica medieval de etimoloxía xermánica no noroeste ibérico”, *Galicien Magazin*, 14, 2003:19-24. | [Ed. facs. en liña n.v.]: [Trier], Galicien-Zentrum der Universität Trier, [2005], <<http://www-alt.uni-trier.de/uni/fb2/romanistik/galicia/pdf/galicien-magazin14.pdf>>, [Formato: PDF], [Consulta: 24/11/2005].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO E DIACRÓNICO | 4. PM

O autor presenta un proxecto de estudo dos antropónimos e topónimos de orixe xermánica documentados no territorio da *Gallaecia*, desde as primeiras documentacións recollidas ata o séc. XIII.

Tras a recolla de todas as formas, desenvolverase a análise morfolóxica e fonética das mesmas. A modo de exemplo analiza as formas en *-MARIUS*, incluídas as variantes existentes e a combinación con outros elementos.

431 (N/05). CABEZA QUILLES, Fernando: “Algúns topónimos da parroquia de Guimarei”, *A Estrada*, 8, 2005:21-29.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. P MEC | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO OCCIDENTAL)

Estudo etimolóxico dos topónimos da parroquia de Guimarei (A Estrada, PO): *Campos, A Cardavella, O Cogoludo, A Costa, A Devesa, O Francés, Gudín, A Paineira, A Pinguela, A Portela, Rial, A Torre, A Torrevella, O Zarabeto, San Xiao, Xerlís*.

432 (N/05). CARIDAD ARIAS, Joaquín: “Toponimia céltica de Galicia. La traducción al latín y al romance gallego-portugués de los topónimos celtas galaico-lusitanos”, en A. Domínguez Rey (ed.), *Palabra, fogo, alma (Traducir é crear): Textos da V edición do Seminario Internacional de Tradución de Rianxo (Auliga 2004)*, Culleredo, A Coruña, Espiral Maior, 2005:207-217 (= *Auliga ensaio*; 2).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Despois dunha breve referencia ás dificultades para investigar a etimoloxía dos topónimos e antropónimos de orixe prelatina, ofrece exemplos do proceso de adaptación latina e romance de nomes celtas. Para o autor, “[e]l celta y el celtibérico constituyen en la toponimia hispánica un elemento tan importante como generalmente poco referenciado, que por *incómodo* tradicionalmente ha sido prácticamente dejado de lado en los estudios toponímicos de nuestro país hasta fechas relativamente recientes” (p. 209). Cos exemplos que analiza trata “de demostrar que en la Onomástica celta e hispanocelta está la clave de muchas incógnitas toponomásticas, no sólo de Galicia y Portugal, regiones estrechamente vinculadas a la lengua y la cultura celta-lusitana, sino de buena parte del territorio peninsular [...]” (ibid.). Entre as formas estudadas, inclúe as gal. *Avedra* (CO) < celta *ALLOVIRUS*, *Romar* / *Romarís* / *Romariz* < celta *ROMARUS*, *Anafreita* / *Nafreita* (LU) < germ. *ANAFREDA* / *ANAFRIED*, *Soavella* < celta *SUBELO* / *SUBILO*, *Sumillares* (LU) < **SUMELLIARIS* < celta *SUMELIO*, *Becerreá* (LU) < *VECERIUS*, *Suagra* < *SUAGRIUS*, *Xuxaos* (LU) < lat. *SUSANOS*, *Collantres*, *Doniños*, *Bolaño*, *Ardemil*, *Milmanda*, *Vendabre* (CO), *Cadoalla* / *Cadualla* (Becerreá, LU), *Cádabo* (LU) < italo-celta *CATTAVUS*, *Cadabosa* (LU, OU), *Catabarreira* < celta *CATUBARROS*, *Catafeixe* / *Catapeixe* < celta *CATVESSUS*, *Catasueiro* < **CATHASURIO*, *Catayo* (CO) < *CATADIUS*, *Catabois* (PO, CO) < *CATUBODO*, *Catatrigo* (LU) < *CATHIRIGO*, *Catamondongo* (CO) < celta *CATAMANDO*, *Catasol*, *Catoira* (CO) / *Catora* (PO) < celta *CATURUS*, *Blismo* (CO) < celta *BELISAMUS*, *Beresmo* / *Bresmo* / *Bresmaus* (OU) / *Berisamo* (CO), *Brandosama* / *Brandomil* (CO), *Brañobre* / *Brandal* (PO) < celta *BRANDO*, *Cantisama* / *Cantosama* / *Cándana* (séc. X) > *Caadaa* (séc. XII) / *Cándano* / *Candán* / *Candeán* / *Cantiz* (LU) / *Candame* (CO) < celta *CANT-* «brillante, luminoso», *Cintolo* (Mondoñedo, LU) / *Cendón* < celta *CINTUOLLO*, *Dobio* / *Dubieira* (CO) / *Dubra* (hid.) < celta *DUB-* «oscuro, negro», *Guísamo* (CO) < celta *BENISAMUS*, *Ledesma* / *Lesmes* (apelido) < ligur ou protocelta *LEDISAMA* / *L(A)ETISAMA*, *Meirema* (CO) / *Meirama* / *Mirixa* (Xove, LU) / *Merexo* / *Merexe* < *MIRISIA* / *MIRISIUS* / *MERESIUS*, *Sísamo* (Carballo, CO).

433 (N/04). CARIDAD ARIAS, Joaquín: *Los fenómenos de homonimia y homofonía en la toponomástica y su repercusión en las etimologías cultistas y populares de la Europa Occidental*, Tesis de Doctorado, Universidad de La Laguna, Facultad de Filología, Departamento de

Filología Española, 2003, 530 p. | [Ed. facs. dix.]: La Laguna, Universidad de La Laguna, Servicio de Publicaciones, [2004], CD-ROM / Formato: PDF (= *Colección soportes audiovisuales e informáticos. Serie Tesis Doctorales: Curso 2003-04: Humanidades y Ciencias Sociales/1*).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. XERAL/PANROMÁNICO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

O autor reflexiona inicialmente sobre a cuestión da incidencia dos nomes de orixe prelatina na toponomástica, tanto española como do resto de Europa occidental, estimando que é bastante maior do que ata agora se vén supoñendo, nomeadamente a de orixe celta no caso de España. Pasa revista aos distintos fenómenos que habitualmente afectan a eses nomes, tales como asimilación, contaminación, metátese, haploloxía, epéntese, síncope, hiato, etc. A posterior latinización e romanización dos nomes e topónimos fíxoos xeralmente inintelixibles e por esta razón existiu a tendencia, tanto popular como dos estamentos cultos, de reinterpretalos para darlles unha forma e un significado coherentes, xeralmente sen relación ningunha co orixinal. Logo presenta un corpus toponomástico no que estuda trinta e seis destes procesos interpretativos, referidos tanto a distintas rexións da Península Ibérica coma a outros países de Europa occidental. A análise comparativa deste corpus permítelle observar numerosas correlacións e mesmo identidades entre os devanditos procesos. Finalmente, presenta as conclusións teóricas e prácticas do estudo.

434 (N/05). FERNÁNDEZ LÓPEZ, María Concepción: “Palas (de Rei): *PALATII / *PARIAS; Paraxúa; Arzúa”, *Iacobus*, 19-20, 2005:99-107.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. PC

Revisanse as diversas hipóteses formuladas para explicar a orixe da forma *Palas* do topónimo *Palas de Rei* (LU), documentado no *Liber Sancti Jacobi* (1ª metade do séc. XII) como *PALACIUM REGIS*: dende as que lle atribúen orixe prelatina ata a que o deriva do lat. *PALATII* > *Paaz* / *Paas* > *Paz* / *Pas* > *Palas* (que o autor xulga como unha falsa recuperación) ou a que o fai proceder dun probable *Paria* / *Parias* «lugar de rendas» ou «pagos», «finca en renda», uso que se repite en moitos lugares de Galicia [Adaptación do resumo que aparece na publicación].

435 (N/05). GALEGO GUITIÁN, Carlos: “Estudio lingüístico de la microtoponimia de Botos”, *Descubriendo*, 7, 2005:223-242.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO CENTRAL)

Continuación do traballo do autor “Toponimia menor de Botos: Recuperación da toponimia de Lalín a partir do proxecto *Toponimia de Galicia*” [entrada 490], cuxo obxectivo principal é divulgar os resultados do estudo da toponimia das parroquias de *Botos*, *Donramiro* e *Moneixas* (Lalín, PO). Dirixido a todos aqueles principiantes, coñecedores e simples interesados no tema, expóñense inicialmente unhas breves pautas e recomendacións de carácter metodolóxico para, a seguir, centrarse no sistema lingüístico dos topónimos e, concretamente, nos problemas máis comúns e das solucións achegadas en cada momento (topónimos opacos, distintas realizacións dun topónimo, distintos nomes para un mesmo lugar, variantes dialectais, vacilación singular/plural, o artigo, nomes xenéricos, ortografía, fonética, vogais iniciais e vogais finais).

436 (R/05). GONZÁLEZ, José Manuel: “El hidrónimo *Naura*”, *BIEA*, IV/9, 1950:3-34. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Oviedo, Real Instituto de Estudios Asturianos, [2005], <<http://tematico>>

asturias.es/cultura/ridea/ConsultaBoletines/PDFs/009-01.PDF>, [Formato: PDF], [Consulta: 26/03/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. IBERORROMÁNICO | 3. DIACRÓNICO | 4. MEC

Para o autor, a área xeográfica dos topónimos que conteñen o tema *NAURA* -ao que lle atribúe unha probable orixe celta- comprende “la región Norte y Noroeste de la Península Ibérica desde Vizcaya a Portugal, incluyendo gran parte de la región leonesa” (p. 25). Fai referencia aos topónimos gal. *Narón*, *Narahío* (tamén hidrónimos), *Narla* (tamén hidrónimo), *Nariño*, *Naraido*, *Naraxa*, *Nores*.

437 (R/05). GONZÁLEZ, José Manuel: “*Noega*: Un problema de la antigua geografía astur”, *BIEA*, VI/15, 1952:35-55, 1 mapa. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Oviedo, Real Instituto de Estudios Asturianos, [2005], <<http://tematico.asturias.es/cultura/ridea/ConsultaBoletines/PDFs/015-03.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 26/03/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. ASTURIANO-LEONÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. PMC

O autor enfrontase co problema histórico-xeográfico de situar e determinar a orixe desta denominación dunha cidade astur que aparece repetidamente citada por xeógrafos antigos que viviron entre finais do séc. I a.C. e mediados do séc. II d.C. (Estrabón, Mela, Plinio e Tolomeo). Identifica o actual hidrónimo *Navia* co antigo *NAVILLVION* (citado por Tolomeo) < *NAVIA ALBION* (citado por Plinio) e sinala como procedente da mesma raíz *NO-* de *NOEGA* o topónimo gal. *Naya* (Santa María de Pastoriza, CO); tamén apunta a posible identificación de *NOEGA* co moderno *Noia* (vila e concello da provincia da Coruña e lugar do concello de Trazo, na mesma provincia).

RECS.: José Vallejo (co acrónimo J.V.), *Emerita*, XX/2, 1952:588. [Ed. facs. en liña]: [Ann Arbor, MI], ProQuest, Periodicals Archive Online, 2002, <<http://pao.chadwyck.co.uk/marketing.do>>, Formatos: TIFF/PDF, [Consulta: 01/12/2007].

438 (R/05). KOUZNETSOVA, Lidia: “Galicische Ortsnamen”, *Galicien Magazin*, 15, 2004:74-78. | [Ed. facs. en liña n.v.]: [Trier], Galicien-Zentrum der Universität Trier, [2005], <<http://www-alt.uni-trier.de/uni/fb2/romanistik/galicia/pdf/galicien-magazin15.pdf>>, [Formato: PDF], [Consulta: 24/11/2005].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO E DIACRÓNICO | 4. PMEC

Os máis de 40.000 topónimos existentes en Galicia permiten trazar un panorama global da súa historia como o que trata de ofrecer este traballo. No desenvolvemento dos nomes de lugar distínguense dúas fases: 1) a prerromana e 2) a que comeza coa romanización e chega ata a actualidade. Os topónimos poden referirse a un aspecto ou situación particular, a establecementos sedentarios, á vexetación, aos donos medievais, á auga, ás construcións e vías de comunicación, a igrexas e santos, á explotación da terra, aos animais ou a outras nocións. Finalmente, a autora aduce unha serie de topónimos galegos co étimo e a documentación medieval, entre os que se achán *Allariz*, *Amarelle*, *Amboade*, *Armental*, *Baer*, *Benade*, *Cesar / Cezar*, *Chacín*, *Chamín*, *Chorente*, *A Coruña*, *Crescón*, *Cristoble*, *Ducío / Ducí*, *Esperante*, *Fontefiz*, *Llacín*, *Locai*, *Licín*, *Lugo*, *Melle*, *Merelle*, *Marcelle*, *Martín*, *Mourelle*, *Mourente*, *Mourence*, *Mourís*, *Montán*, *Ourense*, *Paderne*, *Padriñán*, *Peai*, *Pedrafita*, *Pedre*, *Pontevedra*, *Romai*, *Román*, *Sabadelle*, *Sambade*, *Santa Tegra*, *Santiago de Compostela*, *Saviñao*, *Señor*, *Serén*, *Sever*, *Soar*, *Tui*, *Velle*, *Vicinte*, *Vidal*, *Vigo*, *Vilafiz*, *Vilamelle*, *Vilamoure*, *Vilapene*, *Vilapiñol*, *Vilapol*, *Vilaver*, *Vilaxuste*, *Viveiro*, *Xubande*, *Xullán*.

439 (R/05). LOURO, José Inês: “Notas toponimicas”, *BmF*, XXI/1-2, 1962-63:117-121. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/21/boletim21.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. PC

Na nota 1 (“Gaia - Portugal”, p. 117-118) inclúe referencia aos étimos latinos ou latinizados *GALLAECIA*, *GALLAICUS* / *GALLAECUS* (estes últimos tamén documentados como *CALLAICUS* / *CALLAECUS*).

440 (R/05). MACHADO, José Pedro: “Notas etimológicas”, *BmF*, IV/1-2, 1936:186-192. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/04/boletim04.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. MC

Índice: I. Sanguessuga [documenta á forma arcaica *sambexuga*, sinalando que a palatalización do *s* aínda é habitual no galego mod.] | II. Fão [o autor non acepta a procedencia dun patronímico gótico proposta por Joseph M. Piel (entrada 457) para este topónimo, que se rexistra en Galicia baixo a forma *Fao*, proponendo no seu lugar o lat. *FANUM* «lugar sagrado», xa suxerido por José Leite de Vasconcellos].

441 (R/05). MARTÍNEZ CABELLO, Gregorio: “Conjeturas acerca de la nomenclatura de *El Franco*”, *BIEA*, XIX/54, 1965:151-156. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Oviedo, Real Instituto de Estudios Asturianos, [2005], <<http://tematico.asturias.es/cultura/ridea/ConsultaBoletines/PDFs/054-10.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 26/03/2008].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. ASTURIANO-LEONÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (FALAS GALEGAS DE ASTURIAS)

O autor cre que a orixe do topónimo asturiano *El Franco* está en San Franco de Siena (peregrino do séc. XIII), coñecido como *Il Franco*. Así mesmo, considera tamén de orixe italiana o top. *Piantón* (Vegadeo), derivado de *Piantoni* (Pío Antonio), outro posible peregrino italiano.

442 (N/05). MARTÍNEZ ORTEGA, Ricardo: “El Tumbo B de la Catedral de Santiago: toponimia y hermenéutica”, *Iacobus*, 19-20, 2005:75-98.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. PME | 5. LINGUA ESCRITA: INF. DIAFÁSICA (REXISTRO XURÍDICO-ADMINISTRATIVO)

Revisión de algúns puntos relativos á crítica textual e á localización e identificación de quince topónimos latinos que aparecen no tomo B da catedral de Santiago de Compostela [editado por María Teresa González Balasch en *El tumbo B de la catedral de Santiago de Compostela* (2004, vid. *BILEGA* 12550)]. A maior parte deles localízanse en provincias do norte peninsular (Valladolid, León, Palencia, Zamora) e a súa identificación lévase a cabo a través de documentos de chancelería e dos principios de localización de topónimos medievais do autor [Adaptación do resumo que aparece na publicación].

443-1 (R/04). MENÉNDEZ PIDAL, Ramón: “*Cotto, cotta*”, *RPh*, VI, 1952-53:1-4. | [Reed.]: en Ramón Menéndez Pidal, *Toponimia prerrománica hispana*, Madrid, Gredos, 1952:267-275 (= *Biblioteca Románica Hispánica. II. Estudios y Ensayos*; 9). | [Ed. facs. en liña da 1ª ed.]:

[Ann Arbor, MI], ProQuest, Periodicals Archive Online, 2004, <<http://pao.chadwyck.co.uk/marketing.do>>, Formatos: TIFF/PDF, [Consulta: 01/12/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. IBERORROMÁNICO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Estuda a evolución desta palabra prerromana na toponimia da Península Ibérica, citando os seguintes topónimos galegos: *Coto, Cota / Cotas, Cotón, Cotá, Cótaro, Cotarelo, Cotarel, Cotarella, Cotarón, Cotarones [Cotaróns], Cotelo, Cotela, Cotiño, Cotariño / Cotariña, Cotaredo, Cotillón*.

RECS.: Antonio Badía Margarit, *RFE*, XXXVII/1-4, 1953:244-247. [Ed. facs. en liña]: [Ann Arbor, MI], ProQuest, Periodicals Archive Online, 2002, <<http://pao.chadwyck.co.uk/marketing.do>>, Formatos: TIFF/PDF, [Consulta: 01/12/2007] | Johannes Hubschmid, *RPh*, VIII, 1954-55:221-225. [Ed. facs. en liña]: [Ann Arbor, MI], ProQuest, Periodicals Archive Online, 2004, <<http://pao.chadwyck.co.uk/marketing.do>>, Formatos: TIFF/PDF, [Consulta: 01/12/2007] | Joseph M. Piel, *RF*, 67/1-2, 1955:139-144. [Ed. facs. en liña]: [Ann Arbor, MI], ProQuest, Periodicals Archive Online, 2000, <<http://pao.chadwyck.co.uk/marketing.do>>, Formatos: TIFF/PDF, [Consulta: 01/12/2007]. [Ed. facs. en liña]: [Göttingen], DigiZeitschriften: Das deutsche digitale Zeitschriftenarchiv, [s.d.], <<http://www.digiZeitschriften.de/home/>>, Formato: PDF, [Consulta: 31/05/2008]

443-2 (R/05). MENÉNDEZ PIDAL, Ramón: “*Mars Carioiecus*”, *BmF*, XII/3-4, 1951:225-227. | [Reed. aum.]: “Mars Carioiecus y la etimología de *Quiroga*”, en Ramón Menéndez Pidal, *Toponimia prerrománica hispana*, Madrid, Gredos, 1952:221-266 (= *Biblioteca Románica Hispánica. II. Estudios y ensayos*; 9). | [Ed. facs. en liña n.v. da 1ª ed.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/12/boletim12.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. IBERORROMÁNICO | 3. DIACRÓNICO | 4. PC

Rexeita a interpretación que José Leite de Vasconcellos lle deu ao epíteto teonímico *CARIOIECUS*, que aparece na inscrición latina *MARTI CARIOIECO* dun exvoto achado en Tui (PO). No seu lugar, propón interpretalo como derivado da base prerromana *CARIO-* «pedra, pena» e o sufixo *-ECUS* (variante de *-AECUS*), moi frecuente en nomes de divindades, homes ou cidades do noroeste da Península Ibérica (por exemplo, *CALLAECI* > *galegos*). Deste xeito, o teónimo *MARS CARIOIECUS* significaría «Marte de Carioca», é dicir, o deus Marte do territorio chamado *CARIOCA*, que deu orixe ás formas toponímicas gal. *Queiroga* (CO), *Quiroga* (LU, OU), *Queiruga* (CO). A forma *CARIOCA* aparece testemuñada como *KARIOCA* (a. 956) / *CARIOGA* (a. 974) / *KARIOGA* (a. 922). O autor pensa que “[e]l estudio de la toponimia esclarecerá el nombre de las divinidades más de lo que se piensa. Como las ninfas y los lares, también los dioses mayores recibían nombre local. [...] Así *AEGIMUNNIAEGUS* de una inscripción de Orense [...] deja ver como segundo elemento *MUNN* conocido como nombre de mujer lusitana *MUNNA*, pero que también entra en la formación de nombres de lugar muy extendidos: en Galicia *Muñis*, *Muñeiz*; en Portugal *Muna*, *Moniz* [...] La *i* que en la inscripción de Orense precede al sufijo *-AEGUS* es la misma que se halla en *CARIOIECUS*” (p. 227) [T.A.G.].

RECS.: Antonio Badía Margarit, *RFE*, XXXVII/1-4, 1953:244-247. [Ed. facs. en liña]: [Ann Arbor, MI], ProQuest, Periodicals Archive Online, 2002, <<http://pao.chadwyck.co.uk/marketing.do>>, Formatos: TIFF/PDF, [Consulta: 01/12/2007] | Johannes Hubschmid, *RPh*, VIII, 1954-55:221-225. [Ed. facs. en liña]: [Ann Arbor, MI], ProQuest, Periodicals Archive Online, 2004, <<http://pao.chadwyck.co.uk/marketing.do>>, Formatos: TIFF/PDF, [Consulta: 01/12/2007] | Joseph M. Piel, *RF*, 67/1-2, 1955:139-144. [Ed. facs. en liña]:

[Ann Arbor, MI], ProQuest, Periodicals Archive Online, 2000, <<http://pao.chadwyck.co.uk/marketing.do>>, Formatos: TIFF/PDF, [Consulta: 01/12/2007]. [Ed. facs. en liña]: [Göttingen], DigiZeitschriften: Das deutsche digitale Zeitschriftenarchiv, [s.d.], <<http://www.digizeitschriften.de/home/>>, Formato: PDF, [Consulta: 31/05/2008].

444 (R/05). MONTEAGUDO GARCÍA, Luis: “La toponimia del itinerario”, en Fernando Alonso Romero, *Historia, leyendas y creencias de Finisterre*, Betanzos, A Coruña, Briga, 2002:143-145. | 2ª ed., 2005:207-209.

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO OCCIDENTAL)

Ofrece unha breve explicación da etimoloxía das seguintes formas toponímicas: *Corneira, Fontecada, Cornado, Pasadoira, San Fins de Eirón, Corveira, Parxubeira, Mazaricos, A Picota, Colúns, Campelo, Castrelo, Xallas, Posados das Baixas, Teixoeiras, San Cremenso, Xestosa, Brasal, Petón das Purpulleiras*.

445 (N/05). MORALEJO ÁLVAREZ, Juan José: “Arco(s), Busto(s), Pazo(s): ¿Toponimia de ganadería?”, en Ana Isabel Boullón Agrelo, Xosé Luis Couceiro Pérez e Francisco Fernández Rei (eds.), *As tebras alumeadas: Estudos filolóxicos ofrecidos en homenaxe a Ramón Lorenzo*, [Promovido polo] Departamento de Filoloxía Galega, Santiago de Compostela, Universidade de Santiago, 2005:219-237, 3 mapas (= *Homenaxes*).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. P MEC

Estudo etimolóxico das formas toponímicas gal. *Arco / Arcos, Busta, Busto / Bustos, Pazo / Pazos, Pacio / Pacios* e os seus respectivos derivados e compostos [*río de Arco, Riodarco* (Baralla, LU), *río dos Arcos* (Carnota, CO), *Monte da Arqueira* (As Nogais, LU), *Chao do Arco* (A Fonsagrada, LU), *Alcobre* (Vila de Cruces, PO), *Arcucelos* (Laza, OU); hid. med. *Bustauolos / Bustauoos* (Muros, CO), hid. *Busto* (Sarria, LU), *Bustelo* (Ordes, CO; A Peroxa, OU); *pala, paleira, Pala do Oso, Palas de Rei, Palela, A Paleira*, med. *PALLA AURIA* (OU), *Pambre* < med. *Palambre, Paambra*). O autor parte da hipótese de que todas elas “formen un conxunto remisible a la indoeuropeización prelatina (¿sinónimo sin más de celtización?) de Hispania y que sean reflejo de la ganadería, concretamente de lugares, cercados o no, para pasto o guarda del ganado (y, en su caso, también habitación de pastores), en línea con otros términos comunes que, vivos hoy o no, también han sido toponímicamente productivos, por ejemplo, *Corral(es), Corro(s), Curro(s), Curral, Currais, Currás, Corte(s), Devesa, Vacariza, Porcariza(s)*, etc.” (p. 220).

446 (N/05). MORALEJO ÁLVAREZ, Juan José: “Hidrónimos galaicos con sufijo -ANTIA”, *Palaeohispanica*, 5 [= *Acta Paleohispanica, IX: Actas del IX Coloquio sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas (Barcelona, 20-24 de octubre de 2004)*], 2005:837-860, 1 mapa. | [Ed. facs. en liña n.v.]: [Zaragoza], Institución «Fernando el Católico», [2006], <<http://www.dpz.es/ifc2/libros/ebook2622.pdf>>, [Formato: PDF], [Consulta: 31/05/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. P MEC

O autor presenta algúns hidrónimos da antiga Gallaecia, con sufixación complexa -ANT-IA / -ENT-IA, como formas de posible orixe ide. prelatina e trata de complementar a información achegada por Jürgen Untermann segundo o cal os hidrónimos en -ANTIA aparecen case exclusivamente no noreste da Hispania indoeuropea. Os hidrónimos aquí analizados, de formaren sistema con outros moitos materiais onomásticos, poderían ser indicio dunha indoeuropeización temperá da Gallaecia e áreas inmediatas,

que non se debería a movementos célticos tardíos desde a Celtiberia e outras áreas hispánicas. As formas estudadas, para as que se achega abundante documentación antiga son as seguintes: 1) *Abenza* (Guitiriz, LU), co que relaciona o top. e hid. *Benza* (Trazo, CO), aínda que tamén podería ter unha orixe antroponímica latina, como os tops. *Abente* (Oza, CO), *Abenzá* (Celanova, OU); 2) med. *Aguenza* (A Barrela, LU), que non identifica co actual hid. *Aguianza* (A Barrela, LU); 3) *Alence* (As Nogais, LU), *Alenza* (Montederramo, OU), cos que relaciona os tops. *Alence* (Carballedo, LU; Chantada, LU), *A Alence* (As Nogais, LU), *Vilalence* (Sarria, LU), *Vilalén* (Cerdedo, PO), *Alenza* (Castro Caldelas, OU; Montederramo, OU), *A Alenza* (San Xoán de Río, OU), considerándoos de posible orixe latina; 4) med. *ALESANCIA* / *ALESANTIAM* (Vegadeo, AS) > med. *Asanza*, co top. derivado *As Anzas* e cos que relaciona o top. e hid. ourensán *Esgos*; 5) *Aranza* (Soutomaior, PO), co que pon en relación os tops. *Aranza* (Baralla, LU), *Arancedo* (El Franco, AS), *Arantes* (Abadín, LU) e *Arantón* (Santa Comba, CO); 6) *Arganzo* (CO) (tamén top.); 7) *Barbanza* (Pobra do Caramiñal, CO), tamén orónimo, que relaciona co top. e hid. *Barbantes* / *Barbantiño* (OU), hid. *Barbaña* (OU), top. e hid. *Barbeiro* (CO, LU, PO); 8) *Berganzo* (Castiñeira, OU), tamén orónimo, que estaría relacionado cos tops. *Bergaza* (Coles, OU; Quiroga, LU), *Bergazo* (O Corgo, LU), *Bergazos* (Monforte, LU; Boborás, OU; Lalín, PO), *Berganciños* (OU), *Bergaña* (Valdoviño, CO) (tamén hid.), *Briallo(s)*; 9) *Quarenza* (Negreira, CO), quizais erro por *Querenza*, en cuxo caso podería relacionarse co hid. ourensán *Quereño*; 10) *Toanzos* (Baralla, LU), co que se teñen relacionado os hid. *Toá* (Boimorto, CO), *Toar* (Friol, LU; Guitiriz, LU), *Toande* (Antas de Ulla, LU), pero que podería estar relacionado con *TOLETUM* [gal. *Toedo* (A Estrada, PO), *Montoedo* (Teixeira, OU)]; 11) *Toranzo* (San Martín de Oscos, AS), co que relaciona *Torante* (Sobrado, CO).

447 (R/05). MORALEJO LASO, Abelardo: “*Portus Amanum, Sámanos, Samos*”, *CFC*, V, 1973:9-13. | [Reed.]: en Abelardo Moralejo Lasso [sic], *Toponimia gallega y leonesa*, Santiago de Compostela, Pico Sacro, 1977:259-266 (= *Biblioteca de bolsillo*; 14). | [Ed. facs. en liña n.v. da 1ª ed.]: Madrid, Universidad Complutense de Madrid, Portal de Revistas Científicas Complutenses, [2005], <<http://www.ucm.es/BUCEM/revistas/fll/02100746/articulos/CFCA7373110009A.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 27/04/2006].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. PMC

Estuda os topónimos gal. *Samos* (LU) e *Samaces* (Celanova, OU) e o hidrónimo *Samo* (afluente do río Tambre, CO).

RECS.: José Antonio Palacio Sánchez, *Senara*, 1, 1979:256-259.

448 (N/05). NAVAZA BLANCO, Gonzalo: “Note sulla toponimia del litorale della Galizia”, en Dunja Brozovic-Roncevic e Enzo Caffarelli (eds.), *Denominando il mondo: Dal nome commune al nome proprio = Naming the World: From Common Nouns to Proper Names: Atti del Simposio Internazionale (Zara, 1-4 settembre 2004) = Proceedings from the International Symposium (Zadar, September, 1st-4th, 2004)*, Roma, Società Editrice Romana, 2005:321-335 (= *Quaderni Internazionali di RItOn = RItOn International Series*; 1. *Lessico e Onomastica*; 1).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Estuda formas toponímicas gal. procedentes de nomes comúns, como *Area*, *Arnela*, *Barra*, *Con*, *Coído*, *Insua*.

RECS.: Stefano Vassere, *RltOn*, XII/2, 2006:515-518 [516] | Ana Isabel Boullón Agrelo, *Verba*, 33, 2006:381-388 [387].

449 (N/05). OBRIST, Philipp: “*FILIX* y sus derivados en la toponimia gallego-portuguesa”, *BHH*, 5, 2005:27-39, 1 mapa.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Presenta, dunha forma resumida, un aspecto da memoria de licenciatura do autor [*FILIX y sus derivados en la toponimia iberorrománica: Un estudio de fitotoponomástica comparativa* (2004, vid. *BILEGA* 13767)], presentada na Universidade de Basilea. Abórdase o tema desde un punto de vista comparativo, a pesar de que neste traballo o ámbito estudado sexa só o galego-portugués. Saliéntase a importancia do coñecemento da fitonimia local para tratar o asunto correctamente e cita como fontes traballos como “En torno de *foleto, fulgueira* «helecho» en los dialectos del noroeste peninsular” (1958, vid. *BILEGA* 303) de Fritz Krüger e *Catálogo de voces vulgares y en especial de voces gallegas de diferentes vegetables [1758]* (1986, vid. *BILEGA* 2401) de frei Martín Sarmiento. Como bases léxicas para o ámbito galego-portugués propóñense as formas *FILICEM*, *FILICTUM* e *FILICARIA*. A seguir, ofrece unha serie de consideracións detalladas verbo dalgúns topónimos, localizados en múltiples lugares de Galicia e Portugal (*A Felga, O Folgar, O Fieital, Fieitosa, A Fenteira*). Finalmente, inclúese un corpus onde se recollen todos os topónimos galegos e portugueses cuxas bases etimolóxicas coinciden coas estudadas e procédese á súa localización xeográfica e documental.

450 (N/05). PENA GRAÑA, Andrés José: “Ferrol medieval II: *O Berce*”, *Atenea-Ferrol*, 20, 2005:37-42, il.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. PM

Estúdase a etimoloxía de *Ferrol* (CO) e as orixes da súa comarca, a *Terra de Trasancos*, ofrecendo datos de carácter social, político e antropolóxico. Segundo o autor, *Ferrol* procede dun antropónimo lat. *FERREOLUS*, que con bastante seguridade corresponde ao nome dun “*possesor* dunha *villa* fundiaria galaico-romana que podería ter desaparecido debaixo dos modernos arsenais” (p. 37). Por outra parte, reivindica a denominación *Terra de Trasancos* para a comarca que hoxe se coñece como *Ferrolterra*, termo que atribúe a Álvaro Paradela, e ofrece datos de carácter histórico que corroboran a súa tese a partir de dous eixos: “Concepto, adscripción cultural e pervivencia do territorio político celta no noroeste peninsular” (p. 37-40) e “Territorio político celtoatlántico: articulación institucional” (p. 40-41).

451 (R/05). PENSADO, José Luis: “Huellas de *NEMUS* en el asturiano”, *BIEA*, XVIII/51, 1964:3-10. | [Reed.]: en José Luis Pensado, *Estudios asturianos*, Uviéu, Academia de la Llingua Asturiana, 1999:329-333 (= *Librería Llingüística*; 10). | [Ed. facs. en liña n.v. da 1ª ed.]: Oviedo, Real Instituto de Estudios Asturianos, [2005], <<http://tematico.asturias.es/cultura/ridea/ConsultaBoletines/PDFs/051-02.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 26/03/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. ASTURIANO-LEONÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. MC

Analiza as formas romances (especialmente as do asturiano) derivadas das denominacións do latín para a idea de «bosque» (*LUCUS*, *NEMUS*, *SILVA*, *SALTU*). Como continuación de *LUCUS* sinala en gal. o top. *Lugo* < *LUCUS AUGUSTI*; *NEMUS*, practicamente perdido en toda a Romanía pola influencia do cristianismo,

parece continuarse no top. *Nemo / Neme / Nemio* (monte do concello de Malpica, CO) e *Nimo* (aldea do concello de Noia, CO); *SILVA* e *SALTU* consérvanse como voces comúns (*silva* e *souto*).

452 (R/05). PÉREZ DE CASTRO, José Luis: “Nombres de *corrientes de agua* del occidente astur”, *BIEA*, VIII/22, 1954:260-278. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Oviedo, Real Instituto de Estudios Asturianos, [2005], <<http://tematico.asturias.es/cultura/ridea/ConsultaBoletines/PDFs/022-06.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 26/03/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (FALAS GALEGAS DE ASTURIAS)

Recole, principalmente da ligua oral, os seguintes nomes de correntes de auga do concello de Castropol (AS): *Abareira, Aberruga, Abraído, Abredo, Abres, Aceas, Acebal, Aguanes, Agüeira, Abio, Airúa, Amieiros, Anguila, Anguileiro, Anlleo, Ansilán, Añides, Arancedo, Arbeyales, Arcea, Armaza, Arnels, Aparicia, Arroxín / Arrojín, Arroxe, Balina, Bao, Barandón, Barcia, Barganaz, Becerril, Beiral, Berbesa, Boimouro, Boralloira, Bordel, Boucelos, Boudois, Braña, Brañeirú, Brañúas, Bravo, Bufrén, Bullimeiro, Bustefalo, Busvidal, Cabadas, Cabado, Cabanal, Cabezón, Cabo, Cabreira, Cachafal, Cairo, Calambre, Candal, Carbonel, Carcabas, Carcedo, Cargadoiro, Cartoy [Cartoi], Casablanca, Casteda, Castelo, Castro de Riba, Cernías, Cigoña, Ciyúa, Coaña, Cobo, Cobos, Colobreiro, Concabanas, Contorno, Corbales, Cuadrella, Chao, Chao do Monte, Degollada, Dola, Eirías, Eo, Ermecana, Fabal, Falgueira, Ferrería, Follaranca, Fontecalente, Fontela / Fontaela, Fontenova, For, Forcón, Formigueiros, Fornos, Fraga, Franxoz, Frieira, Frin, Fron, Froseira, Fudín, Gamaza, Grandafalsa, Grobas, Grulla, Gurnio, Hío, Ibias, Iñaga, Xarrio, Laimeirón, Lantoiira, Laio, Lebreiro, Leira, Lieira, Lixou, Lormes, Lourido, Llamas, Llandá, Llandigresia, Llaneces, Llangrave, Llombo, Llosoiro, Manantial, El Matadeiro, Mauferroso, Mazo, Meiro, Mendal, Mendois, Mestas, Mezana, Miudes, Monxardín, Monte, Monteguín, Montouto, Mostras, Moxicos, Mulequín, Muñón, Muria, Navedo, Navia, Olga, Orxales, Ouro, Ouria, Ourubio, El Outeiro, Ospicadei, Palmián, Pasaria, Pedrouga, Pelame, Penarronda, Pendaria, Peñácaros, Peñas, Pereira, Polea, Pondas, Pontiga, Porcia, Queda, Rea de Molinos, Regadre, Regandro, Rego, Regueiro, Regueirón, Reguero, Rellón, Represas, Requesada, Riocabo, Río de Carbón, Río de Sarrión, Río de Sequeiro, Río das Retortas, Riofelle, Riofrío, Salgueiro, Seares, Segredal, Seixas, Serandinas, Silvaneira, Solancado, Soutín, Souto, Suarón, Teixedo, Tingas, Tol, Torrente, Trebe, Tronco, Turía, Ubio, Urubao, Urubio, Vado, Valiños, Valladón, Vallín, Vañeirú, Varadoira, Veiga del Fouso, Veiga del Torno, Veiguela, Vidueira, Vilar, Vilarín, Vío, Xiax, Zorera.*

453 (R/05). PIEL, Joseph M.: “Ainda a etimología de *Mortágua*”, *BmF*, XXII/1-2, 1964-71:59-63. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/22/boletim22.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. M

Como continuación da discusión sobre a orixe da forma toponímica port. *Mortágua* (med. *Mortalago*), mantida entre Joaquim da Silveira e o autor, na *RPF*, X, 1960, p. 273-277 e 278-284, ofrécense aquí novos argumentos para xustificar a súa procedencia de **MORTU(US) LACU(S)*. Tamén se cita o top. gal. *Boaval* como unha variante de *Valboa* (co adxectivo antes do substantivo), indicando, en nota ao pé, que o cast. *pleamar* é un galeguismo ou un lusismo [T.A.G.].

454 (R/05). PIEL, Joseph M.: “As águas na toponímia galego-portuguesa”, *BmF*, VIII/4, 1947:305-342. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital

Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/08/boletim08.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. MC

Índice: 1. Água [Inclúe as formas gal. *Agualada* (LU, CO), *Agualavada*, *Aguas Mestas* (LU)] | 2. Borba | 3. Lama [gal. *Lamaboa* (LU), *Lamamá* (LU), *Lamaforcada* (CO), *Lameiroquente* (OU), *Lamalonga* (OU), *Lamarredonda* (LU), *Lamapodre* (LU), *Lamasaida* (OU), *Lamansián* (CO), *Lamartín* (LU), *Lamasapín* (CO), *Lamacide* (LU) / *Lamacide*, *Lamasgalán* (PO), *Lamego* (CO, PO)] | 4. Brejo [gal. *Brexo*, *Breixo*, *Brexá*, *Breixiña*, *Breixemas*] | 5. Tola, atoleiro [gal. *Tola* (LU), *Tollo* (PO)] | 6. Pijeiro, talhadoiro, tornadoiro | 7. Cal(e) [gal. *Cale(s)*, *Cal do Sapó* (LU), *Cal do Correló* (PO), *Caldovilar* (CO), *Caldebarcos* (CO), *Calleiros* (LU), *Caleiro* (LU, PO) / *Caleira* (CO)] | 8. Couce [gal. *Couce*, *Coucegado* (LU), *Coucedaleje* (CO), *Coucevillar* (CO), *Couciero* (OU, CO)] | 9. Levada | 10. Rego e derivados [gal. *Rega(s)*, *Rigueiro*, *Rigueiras*, *Regueiriño* / *Regueiriña* (PO), *Regueiral* (CO), *Regüela* (LU), *Regolevado* (CO), *Regocavado* (LU), *Regocorto* (LU), *Rego da Moa* (CO), *Regueirofozado* (OU)] | 11. Paul, tremedal, lenteiro, moledo, alverca, charca, lavajo, poça, sapal [gal. *Pau de Raposo* (CO); *Tremado* (OU) / *Tremeado* (LU); *Moledo* (CO, PO); *Lavadoiro(s)*, *Lavadoiro* (LU); *Pozabella* (OU), *Pozacas* (CO, LU)] | 12. Marnel, margalho, lodo, lodaçal [gal. *Lodeiro*, *Lodairo* (CO)] | 13. Pego [gal. *Peago* (CO, LU, OU), *Piago* (LU), *Peaguda* (OU), *Piegalbo* (LU), *Piagolongo* (CO)] | 14. Fonte e derivados [gal. *Fontao*, *Fontán*, *Fontenlo* / *Fontenla*, *Fontaiño*, *Fonteita* (OU), *Fontecada* (CO), *Fontegrada* (LU), *Fontevedra* (LU), *Fontevella* (LU), *Fonteantiga* (LU), *Fontoira*, *Fonteiroa* (CO), *Fonteféal* (LU), *Fonteboa*, *Fonfría*, *Fonsagrada* (LU), *Fontecativa* (CO), *Fontepresa* (LU), *Fongate* (LU)] | 15. CAPUT AQUAE | 16. Madre d'água, olho d'água; derivados de nascer | 17. Banhos, caldas, *alfama | 18. Rio e derivados [gal. *Riobóo*, *Ribón*, *Rial*, *Rialdomato* (CO), *Rialiño* (CO); *Entrerriós*] | 19. Guad-, ode- | 20. Sala-, ur | 21. Ranha e derivados, RAPIDA, CATARACTA, cachão, cahoeira, *fervença [gal. *Rañó* (CO, PO), *Rañoa* (CO)], *Rañóá* (LU, OU), *Rañada* (PO), *Rañadoiro* (OU, PO), *Rañal* (LU), *Rañedo* (CO), *Rañón* (CO), *Rañestras* (PO); *Fervenza*, *Fervedoira* (LU), *Ferveda* (PO), *Fervencedo* (CO)] | 22. Ola, dorna, caldeira, revolta, RIVI ANGULUS [gal. *Revolta(s)* / *Revoltiña*, *Revolto*; *Riaña* (CO) / *Riañoa* (CO)] | 23. Vao, poldras, ponte, pontão [gal. *Pontella(s)*, *Pontigo* / *Pontigao* (CO), *Pontevedra*, *Pontenova*, *Ponte Pedriña*, *Pontevila* (LU), *Pontepecha* (CO), *Pontegol* (LU)] | 24. Foz, esteiro, porto, cabedelo [gal. *Portochán*, *Portomourisco* (LU), *Portocelo*] | 25. Riba e derivados [gal. *Ribadeo*, *Ribadulla*, *Ribalta* (LU)] | 26. Ribeira, Ribeiro [gal. *Ribeiroa* (CO)] | 27. Lago, lagoa, albufeira [gal. *Lagouzos* (LU), *Lagazos* (PO), *Lagüela* (LU), *Lagoela* (CO)] | 28. Ilha, insua, leziria, *arrifana [gal. *Ilha* (CO, OU), *Insuela* (LU), *Insuachán* (LU)] | 29. Poço, cegonha, nora, etc. [gal. *Puzo* (LU, PO), *Pozo*] | 30. Arroio, corgo [gal. *Corgo* / *Corgos*, *Corga* / *Corgas*]. | Inclúe frecuentes referencias a formas medievais.

RECS.: Manuel de Paiva Boléo, *RPF*, II/1-2, 1948:381.

455 (R/05). PIEL, Joseph M.: "Beiträge zur nordwesthispanischen Toponomastik, I: BUSTUM, PASCUA, VERANEA, HIBERNACULA und Verwandtes", *RF*, 64/3-4, 1952:241-262. | Trad. cast. de Emilio ALARCOS LLORACH, "Bustum, pascua, veranea, hibernacula y términos análogos en la toponomástica del NO. hispánico", *BIEA*, VIII/21, 1954:25-49. | [Reed. da trad. cast.]: en Joseph M. Piel, *Estudios de lingüística histórica galego-portuguesa*, Lisboa, Imprensa Nacional - Casa da Moeda, 1989:81-93 (= *Estudos Gerais. Série Universitária*). | [Ed. facs. en liña da ed. orixinal]: [Göttingen], DigiZeitschriften: Das deutsche digitale Zeitschriftenarchiv, [s.d.], <<http://www.digiZeitschriften.de/home/>>, Formato: PDF, [Consulta: 19/11/2007]. | [Ed. facs. en liña da ed. orixinal]: [Ann Arbor, MI], ProQuest, Periodicals Archive Online, 2000, <<http://pao.chadwyck.co.uk/marketing.do>>, Formatos: TIFF/PDF, [Consulta: 01/12/2007]. | [Ed.

facs. en liña n.v. da ed. cast.]: Oviedo, Real Instituto de Estudios Asturianos, [2005], <<http://tematico.asturias.es/cultura/ridea/ConsultaBoletines/PDFs/021-02.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 26/03/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. MEC

Inclúe o estudo dos seguintes tops. gal.: *Busto / Bosto, Bustelo / Bostelo, Busteliño / Bustelín* (gal.-ast.), *Bustofrío / Bustomaioir, Bustantigo* (gal.-ast.), *Buscalque, Buscalte, Busante* (gal.-ast.), *Busgardín, Busgulmar, Busnullán, Bustabade, Mosquintían; Bustaregas, Bacariza, Boeira, Toural, Tourís, Tourón, Boimorto, Boipardo, Meixaboi, Escornabois, Boicornello; Selas; Pascual / Pascal / Pascais; Prado / Prados, Prada, Pradobó / Pradomao / Pradolongo / Pradoalbar, Pradiyao, Pradedo, Pradeda, Pardiña / Pardiñas, Pradocelo / Pradocelos / Praducelo / Praducelos, Pradia, Pradelo; Pastoriza; Lama / Lamas, Lameira / Lameiras, Lameiro / Lameiros, Lameisa, Lamela / Lamelas, Lamar, Lamarao, Lamarosa, Lamamá / Lamaboa / Lamaforcada / Lameiranxa / Lameiroquente / Lamalonga / Lamarredonda, Lamansián / Lamartín / Lamasapín; Poulo / Poula; Braña / Brañas, Brañoto, Brañameana / Brameana, Brañabella / Brañavella, Verán, Bran / Brans, Bra; Brandela; Imbermego, Imbernés, Embernallas.*

456 (R/05). PIEL, Joseph M.: “Notas de toponimia portuguesa”, *BmF*, XIV/1-2, 1953:156-159. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/14/boletim14.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. C

No apdo. 1. (*Complentes*) cítase o elemento *Mestas* <[AQUAS] MIXTAS, que aparece no top. gal. *Ambas Mestas*. No apdo. 2 (*Pedrada*) cítanse tops. gal. derivados de *AQUA LATA*: *Aguada* (Carballedo, LU), *Agolada* (Barreiros, LU), *Golada* (Becerreá, LU; Pontevedra; Nigrán, PO). No apdo. 3 (ant. *Soageal, Soajo*, gal. *Soaje, Suaje*) cítase como derivados de **SOLAGIN-ALE* os tops. *Soaxe* (Vilalba, LU), *Suaxe* (Láncara, LU) e a voz común *soaxes* «erva viboreira» [T.A.G.].

457 (R/05). PIEL, Joseph M.: “Os nomes germánicos na toponimia portuguesa”, *BmF*, II/2, 1933:105-140 (A); II/3, 1934:224-240 (B); II/4, 1934:289-314 (C-D); III/1-2, 1934:37-53 (E); III/3, 1935:218-242, 1 mapa (F); III/4, 1935:367-394, 1 mapa (G); IV/1-2, 1936:24-56 (G); IV/3-4, 1936:307-322 (IJL); V/1-2, 1937:35-57 (MN); V/3-4, 1938:277-288 (O-P-Q); VI/1-2, 1939:65-86 (R); VI/3-4, 1940:329-350 (S); VII/4, 1944:357-385 (T-U-V-Z). | [Reed.]: *Os nomes germánicos na toponimia galego-portuguesa*, Lisboa, Centro de Estudos Filolóxicos, 1936-45, 2 v., 303 p. (I: Adães-Novegilde, 1936; II: Oldrões-Zendo, 1945). | [Ed. facs. en liña n.v. da 1ª ed.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/index.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Extenso e detallado traballo que, segundo indica o autor, está centrado en Portugal, incluíndo numerosas referencias a formas medievais. Aínda así, tamén son frecuentes as referencias a formas galegas. Presenta as formas que estuda agrupadas en 1246 entradas ordenadas alfabeticamente, que chegan ata *Sumil*. O autor comeza por sinalar que “os nomes germánicos da Península se encontran quasi exclusivamente na Galiza e Norte de Portugal, quer dizer, na região que corresponde mais ou menos ás ocupadas pelo

reino suevo" (p. 109) e que "todos os topónimos germánicos são, sem excepción, na sua origem nomes de persoas. Sendo assim, o estudo destes topónimos deve fazer-se dentro do estudo da respectiva antroponímia" (ibid.).

458 (R/05). PIEL, Joseph M.: "Penaguiao- gal. *Goyán, Goyáns, Goyás*, etc.", *BmF*, XIII/1-2, 1952:148-150. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/13/boletim13.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. MC

Atribúe ao top. port. *Penaguiao* a mesma orixe que os gal. *Goián* (LU), *Goiáns* (CO), *Goiás* (CO, OU), *Goia* (LU), que corresponderían a un nome de posesor de orixe visigoda en -A, xenitivo -ANIS (GOIA < gót. GAUJA «habitante de um GAW [unha comarca]»). Cita tamén o gal. *Penagundín* < PENA *GUNDINI, como exemplo de topónimo derivado dun antropónimo xermánico na forma do xenitivo latino.

459 (R/05). PIEL, Joseph M.: "Reminiscências trovadorescas na toponímia e onomástica galego-portuguesas", *BmF*, XXVIII/1-4 [= *Homenagem a Manuel Rodrigues Lapa*, I], 1983:1-6. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/28/boletim28.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. M

Inclúe o estudo das seguintes formas toponímicas gal.: 1) *Xogral* (Alfoz, LU), *Xograis* (Santa Comba, CO); 2) *Sigrás* (Santa Comba, CO); 3) *Casorráns* (Merín, CO), *Corzáns* (Salvaterra de Miño, PO), *Cazurraque* (Cea, OU); relaciona esta última coa voz med. *caçurro* / *cazurro* (*Caçurra* tamén aparece como alcume no *Livro de linhagens*) e coa do gal. mod. *cazmurro* «dícese del hombre cazurro, bellaco y atravesado» (diccionario de Eladio Rodríguez González); 4) *Poramigo* (Orol, LU), que relaciona co apelido *Amigo* e que constituiría unha forma aberrante do nome do trovador Pedro Amigo de Sevilha.

460 (R/05). PIEL, Joseph M.: "Sobre a terminação -endo (-indo), -enda na fito-toponímia galego-portuguesa", *BmF*, XX/1-2 [= *Actas do IX Congresso Internacional de Linguística Românica (Universidade de Lisboa, 31 de março - 4 de abril 1959)*, III], 1961:153-163, 1 mapa. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/20/boletim20.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Estuda tops. derivados dos seguintes étimos lat.: 1. AVELAN-ETUM, -ETA: *Abalaindo*, *Abelá*, *Abelán*, *Abelaido*, *Abelaira(s)*, *Abelar*, *Abeleda*, *Abeledo(s)*, *Abelenda*, *Abelendo*; 2. *AMIN-ETUM: *Amedo*, *Amedín*, *Amido(s)*; 3. AMASCIN-ETUM, -ETA: *Ameixenda*, *Ameixedo*, *Ameixido*, *Ameixide*, *Meixido*, *Meixide*, *Meicende*; 4. *CANDAN-ETUM, -ETA: *Candendo*, *Candanedo(s)*, *Candaidos*; 5. CASTAN-ETUM, -ETA: *Castenda*, *Casteda*, *Castido*, *Castiñeira*; 6. FRAXIN-ETUM, -ETA: *Freixendo*, *Freixinde*, *Freixedo*, *Freixide*, *Freixido*; 7. PLATAN-ETUM: *Padrenda*, *Pradado*, *Padreda*, *Padreiro*; 8. PIN-ETUM, -ETA: *Pinza*, *Pinzás*, *Piñeiro(s)*, *Piñeira*, *Piñeiroa*; 9. SPIN-ETUM: *Espindo*, *Espido*, *Espiñedo*, *Espiñarido*, *Espiñuda*.

RECS.: Jürgen Untermann, *BNF*, 13, 1962:296-298 | Abelardo Moralejo Laso, “Dos artículos casi coincidentes sobre toponimia”, *Verba*, 5, 1978:393-395.

461 (R/05). PIEL, Joseph M.: “Três esboços de antro-toponimia galego-portuguesa”, *BmF*, XXXI, 1986-87:185-186. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/31/boletim31.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

A segunda das tres notas etimolóxicas que contén este traballo está dedicada á orixe do top. gal. *Gulfián* (Muros, CO), que o autor considera derivado con toda seguridade do nome do xefe godo e tradutor da Biblia a esta lingua, *WÚLFILA* / *ÚLFILAS*, a través das formas intermedias *WULFILANE* > *GULFILANE(M)* > *Gulfián*.

462 (R/05). ROHLFS, Gerhard: “Aspectos de toponimia española”, *BmF*, XII/3-4, 1951:229-265. | [Reed.]: en Gerhard Rohlfs, *Studien zur romanischen Namenkunde*, München, Bayerische Akademie der Wissenschaften, 1956:1-38 (= *Studia Onomastica Monacensia*; I). | [Reed.]: en Gerhard Rohlfs, *Antroponimia e toponomastica nelle lingue neolatine: Aspetti e Problemi*, Tübingen, Gunter Narr, 1985:25-55 (= *Tübinger Beiträge zur Linguistik*; 267). | [Ed. facs. en liña n.v. da 1ª ed.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/12/boletim12.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. CASTELÁN | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Inclúe referencias aos hidrónimos gal. *Miño*, *Deza*, *Navia*, *Arnoya* [*Arnoia*], *Arnego*, *Limia*, *Tambre*, *Sorga* e aos topónimos *Montefurado*, *Montecelo*, *Montouto*, *Coca*, *Con*, *Congosto*, *Augaslongas*, *Augasmestas*, *Fervenza* / *Fervencedo*, *Hervedosas*, *Ferveira* / *Fervedoira*, *Dorna*, *Freixedo*, *Freixendo*, *Castenda*, *Fieiteira*, *Fieitosa* / *Fieitoso*, *Fental*, *Fenteira*, *Fentosa*, *Fianteira*, *Filgueira*, *Folgoso*, *Fabás*, *Feás*, *Frechazo*, *Carpazás*, *Coruña*, *Nante*, *Nantes*, *Cortiñán*, *Chavián*, *Framiñán*, *Inciñán*, *Laciana*, *Lorenzana*, *Madriñán*, *Martiñán*, *Marzán*, *Meriñán*, *Millán*, *Orellán*, *Oriñana*, *Padriñán*, *Quinzán*, *Allo* / *Anllo*, *Anllada*, *Allón*, *Añón*, *Adrio*, *Busto*, *Castro*, *Castrel*, *Doso*, *Faedo*, *Milladoiro*, *Lugo*, *Maceira*, *Paderna*, *Cerquedo*, *Cerqueira*, *Cercedo*, *Treviño*, *Peña Trevinca*, *Saavedra*, *Pontevedra*, *Gustovedro*, *Viladóniga*, *Montedónigo*, *Somonte*, *Soiglesia*, *Soaserra* / *Soavila*, *Escusa*, *Castrosante*, *Vilapedre*, *Fontepedre*, *Guitiriz*, *Cambarro*, *Cuñarro*, *Brea*, *Esculca*, *Gomesende*, *Hermisende*, *Guillarei*, *Samil*, *Atián*, *Fafián*, *Fafilás*, *Requián*, *Requiás*, *Anseán*, *Gomeán*, *Ninán*, *Ninás*, *Froxán*, *Frollais*, *Ariz*, *Amarís*, *Castrorramil*, *Cangas*, *Carpaceira*, *Carpazal*, *Carpazas*, *Cordal*, *Curro* / *Curros*, *Eido*, *Eidovello*, *Funchal*, *Grixalba*, *Grixoa*, *Rocío*, *Seixo*, *Seixal*, *Seixalvo*, *Seixeda*, *Sexo*, *Silva*, *Silvar*, *Silveira*, *Silvela*, *Xeixo*, *Lama* / *Lamas*, *Uces*, *Ucedo*, *Uceda*, *Uceira*, *Uzal*, *Carballo*, *Carballa*, *Carballedo*, *Carballal*, *Carballaera*, *Carballás*, *Mercurín*, *Suevos*, *Suegos*, *Trives*, *Sampil*, *Sancobad[e]*, *Sadurnín*, *Sanguiñedo*, *Sanguñedo*.

RECS.: Jean-Pierre Chambon, *RLiR*, 49/195-196, 1985:464-465 | Wolfgang Schweickard, *ASNS*, 223, 1986:426-428.

463 (R/05). SERRA, Pedro Cunha: “Estudios toponímicos (XIV-XVI)”, *BmF*, XXI/1-2, 1962-63:99-116. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/21/boletim21.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. P MEC

Índice: XIV. Caravela – Caravelas – Carva – Carvas – Carvela – Carves – Carviçais e outros [inclúe referencia aos seguintes top. gal.: *Carba* (LU), *Carbedo* (LU), *Carbeira* (CO), *Carabelos* (CO, OU), *Sierra de la Carba* (LU), *Carbia* (PO) (med. *Carbea*)] | XV. Albardão | XVI. Topo-antropónimos com base em alcunhas frásicas. En todos os apdos. ofrece ampla documentación de formas medievais portuguesas.

464 (R/05). SERRA, Pedro Cunha: “Estudos toponímicos [XXVI-XXX]”, *BmF*, XXV/1-4, 1976-79:263-274. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/25/boletim25.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. PMC

Índice: XXVI. Penedones – Penedono | XXVII. Bagueixe, Bagueixo, etc. [inclúe referencia ao top. gal. *Bagueixos* (LU), gal. med. *BAGASIUS* (a. 757), *VAGUEXIOS* (a. 1088), *BAGUEIXOS* (a. 1120)] | XXVIII. Brancelhe – Brancelho – Branzelo [inclúe referencia aos tops. gal. *Baronceli* / *Varonceli* (Vilardevós, OU), con documentación de múltiples variantes med.: *Baroncelli* (aa. 1078, 1032, 1226), *Baronzeli* (aa. 1112, 1126, 1188), *Baronceli* (aa. 1145, 1215), *Barunceli* (a. 1223), *Baroncelthy* (séc. XV), *Baroncelle* (Abadín, LU; Rodeiro, PO), *Varoncelle* (na antiga provincia de Mondoñedo)] | XXIX. Lixosa | XXX. Topónimos frásicos [inclúe referencia aos tops. gal. *Mollafariña* (LU), *Mollapán* (PO)]. En todos os apdos. ofrece ampla documentación de formas medievais portuguesas.

465 (R/05). SERRA, Pedro Cunha: “Estudos toponímicos”, *BmF*, XVII/1-2, 1958:54-65. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/17/boletim17.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. MC

Índice: Arrabães | Andrães [top. de orixe xermánica cuxa base sería un nome de persoa (xenitivo **ANDRANIS*) e do que tal vez tamén procedería o top. gal. *András* (Vilagarcía de Arousa, PO)] | Formestres | Tássem – Rosém – Reimão [inclúe referencia ao top. gal. *Tasende* (Cerceda, CO), *TAASINDI* no a. 1218, tamén de orixe xermánica] | Balança [inclúe referencia ao top. gal. *Franza* (Mugardos, CO)] | Postemião – Carude – Noeme [inclúe referencia ao top. gal. *Carude* (Taboada, LU), que procedería dun xenitivo *CARUTI* (xa documentado en 1252)] | Correccións e aditamentos [inclúe referencia ao top. gal. *Peaguda* (Rairiz de Veiga, OU), que tería a mesma orixe que o port. *Pèguda(s)*]. En todos os apdos. ofrece ampla documentación de formas medievais portuguesas [T.A.G.].

466 (R/05). SERRA, Pedro Cunha: “Estudos toponímicos [XVII-XXII]”, *BmF*, XXII/3-4, 1964-73:251-262. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/22/boletim22.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. PMC

Índice: XVII. Banzão | XVIII. Campanhó [inclúe referencia ao top. gal. *Campañó* (PO), que procedería de *CAMPANIOLA* (forma documentada en 1105 e 1116), dim. de *CAMPANIA*] | XIX. Sedielos | XX. Vale de Mendiz | XXI. Posmil [que procedería dun nome persoal de orixe xermánica, documentado en Galicia

como *SPODEMIRUS* no a. 947 e en Portugal como *SPOEMIRIZ* (a. 1098) e *SPUIMIRIZ* (a. 1220) | XXII. Buján, Bujão, Bujões, Busianos, Vijão, Villarbuján [inclúense aquí os tops. gal. *Buxán* (CO) e *Vilarbuxán* (LU), que procederían da forma de xenitivo do nome persoal *BUSIANUS*, documentado en Galicia no a. 812] | Addenda et corrigenda. En todos os apdos. ofrece ampla documentación de formas medieavais portuguesas,

467 (R/05). SEVILLA RODRÍGUEZ, Martín: “Topónimos asturianos de origen indoeuropeo prelatino”, *BIEA*, XXXIII/96-97, 1979:153-180. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Oviedo, Real Instituto de Estudios Asturianos, [2005], <<http://tematico.asturias.es/cultura/ridea/ConsultaBoletines/PDFs/096-06.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 26/03/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. ASTURIANO-LEONÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. MC | 5. INF. DIATÓPICA (FALAS GALEGAS DE ASTURIAS)

Estuda os seguintes topónimos de Asturias que corresponden a lugares de fala galega e que con frecuencia pon en relación con formas galegas e doutros dominios lingüísticos románicos: *Arganzúa* (Allande) [inclúe ref. ao top. *Arganzo* (Mañón, CO)]; *Peña Baga*, *Pico de la Vaga*, *Pico del Vago* [inclúe ref. aos tops. *Baeiros* (Pereiro de Aguiar, OU), *Bahíña* (Baiona, PO), *Baiña* (A Golada, PO)]; *BARD-* > [inclúe ref. aos tops. *Bardaos* (San Sadurniño, CO; Tordoia, CO; O Incio, LU), *Bardayo* [*Bardaio*] (Pontecesos, CO), *Bardas* (Narón, CO)]; *CARB-/CARV-* > (inclúe ref. á voz gal. *carballo*); *CUNOBARRUS* > [inclúe ref. ao top. *Combarro* (CO, LU, PO)]. Na análise de cada forma inclúense numerosas referencias a testemuños medieavais.

468 (R/05). VAAMONDE LORES, Florencio: “La villa de Sada”, *Revista Gallega*, IV/173, 1898:3-4. | [Ed. facs. en liña n.v.]: A Coruña, Real Academia Galega, Hemeroteca Virtual, 2005, <<http://www.realacademiagallega.org/Hemeroteca/Revistas.do?letter=none>>, [Consulta: 12/08/2005].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO CENTRAL)

Nota sobre a historia de *Sada* (concello da provincia da Coruña), na que se fai referencia á posible orixe celta ou fenicia deste topónimo.

Vid. tamén as entradas 311, 314, 344-1, 358, 479, 480, 490, 875, 888, 905, 921, 927-1, 927-2, 950, 953.

4312 Outros traballos sobre topónimos

469 (R/05). ANGUITA JAÉN, José María / MARTÍNEZ ORTEGA, Ricardo: “Localización e identificación de dos topónimos del Códice Calixtino: *VILLA SANCTI MICHAELIS* y *VILLAUS* (= *VILLA Vx*, de *Revus Hispanie* 6, 11)”, *CFC*, IX, 1995:169-177. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Madrid, Universidad Complutense de Madrid, Portal de Revistas Científicas Complutenses, [2005], <<http://www.ucm.es/BUCM/revistas/fll/11319062/articulos/CFCL9595220169A.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 12/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. P

Trata de localizar os topónimos medievais *VILLA SANCTI MICHAELIS* e *VILLAUS* cos seus correspondentes actuais [*Montán* (LU) e *La Faba* (LE)]. As formas medievais aparecen citadas no cap. III do *Liber Peregrinationis*, quinto e último do *Liber Sancti Iacobi* conservado no *Codex Calixtinus* da catedral de Santiago de Compostela, e a súa localización e identificación estaba aínda sen resolver. Porén, estas dúas formas toponímicas tamén aparecen citadas noutras importantes obras medievais, como o *De Rebus Hispanie* de Rodrigo Jiménez de Rada, a *Pilgerfahrt*, libro de viaxes do cabaleiro renano Arnold von Harff, e outras fontes tanto hispanas como extranxeiras [Adaptación do resumo que aparece na publicación].

470 (N/05). BARDIO DÍAZ, Hermenegildo / FERNÁNDEZ IRIGOYEN, Javier: “Arqueoloxía y toponimia: l'estudiu los topónimos y el so usu na prospección arqueolóxica”, *Lletres Asturianas*, 90, 2005:37-55.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. ASTURIANO-LEONÉS | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (FALAS GALEGAS DE ASTURIAS)

Sublíñase a importancia da toponimia nos estudos históricos, concretamente nos arqueolóxicos. Cítanse topónimos de Asturias con valor arqueolóxico, entre eles os seguintes, pertencentes á zona de fala galega: *Campos das Arcas* (Boal, AS), *Carvacón d' Ouría* (Villayón, AS), *Castellus* (Tapia, AS), *Dolmen del Houcha* (Ibias, AS), *Los Finxos* (Allande, AS), *Lagüeiro* (Ibias, AS), *As Mamoas* (Castropol, AS), *Mamulas* (Castropol, AS), *Penas Forcadas* (Allande, AS), *Peneo Cortao* (Allande, AS), *A Pena de Xugos* (Boal, AS) ou *Veiga del Mouro* (Castropol, AS).

471 (R/05). CANTERA ORTIZ DE URBINA, Jesús: “Por tierras de Castilla y León después de recorrer las de la Rioja. Reflexiones acerca de la toponimia de alguno de sus lugares”, *RFR*, 14/1 [= *Memoria-Homenaje a Pedro Peira Soberón*], 1997:99-112. | [Ed. facs. dix.]: en *Revista de Filología Románica*, 1983-2001 (nº 1 al 18), Madrid, Universidad Complutense de Madrid, 2003, CD-ROM / Formato: PDF. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Madrid, Universidad Complutense de Madrid, Portal de Revistas Científicas Complutenses, [2005], <<http://www.ucm.es/BUCM/revistas/fil/0212999x/articulos/RFRM9797120099A.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 12/01/2006].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. IBERORROMÁNICO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Nas p. 108-109 cita topónimos formados con nomes xentilicios de repoboadores das terras de Castela e León na época da Reconquista. Entre eles, están os formados a partir do xentilicio *galego*: *La Gallega* (Burgos), *Gallegos de Hormija* (Valladolid), *Gallegos* (Segovia), *Gallegos de Altamiros* (Ávila), *Gallegos de San Vicente* (Ávila), *Gallegos de Sobrinos* (Ávila), *Gallegos del Campo* (Zamora), *Gallegos del Pan* (Zamora), *Gallegos del Río* (Zamora), *Gallegos de Curueño* (León), *Galleguillos de Campos* (León), *Villagallegos* (León), *Aldeagallega* (Salamanca), *Navagallega* (Salamanca), *Gallegos de Argañán* (Salamanca), *Gallegos de Huebra* (Salamanca), *Gallegos de Solmirón* (Salamanca), *Galleguillos* (Salamanca), *San Felices de los Gallegos* (Salamanca).

472 (N/05). CASTRO ÁLVAREZ, Carlos de: “Sobre os nomes das rúas, prazas e xardíns de Pontedeume”, *Cátedra*, 12, 2005:101-169.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 4. C

Recóllense os nomes das rúas, prazas e xardíns de Pontedeume (CO) con indicación dos documentos antigos en que aparecen citados.

473 (N/04). NOVO VILLASUSO, Araceli / FOJÓN ORIZALES, Martina / FERNÁNDEZ GARCÍA, María Xosé (coord.): “Topónimos y antropónimos relacionados con las rocas y los minerales”, en *Xuntanzas: Luís Freire (XIII e XIV), Gandariocio, creadores e intérpretes: Albergue Juvenil de Gandarío*, [Santiago de Compostela], Consellería de Familia, Deporte e Voluntariado, [2004]:109-111.

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Traballo presentado na *XIII Xuntanza «Luís Freire»* por dúas alumnas de 4º da ESO do IES Ortigueira (Ortigueira, CO). Tratan de amosar a grande cantidade de topónimos, antropónimos e refráns relacionados coas rocas e os minerais que existen na comarca de Ortigueira. Recollen as seguintes formas, agrupadas por campos léxicos: 1) ferro: *Ferreiro, Ferrería, Ferreiroás, Ferreiros*; 2) area: *Area, Areosa, Areado*; 3) carbón: *Carboeirai, Carboeiros*; 4) cuarzo: *Seixo, Seixidal*; 5) ouro: *Oural*. Nos antropónimos fan unha dupla distinción: 1) apelidos: *Laxe, Losada, Penas, Rocha, Pedreira, Ferreira, Ferreiro, Ferradas, Ferrá, Area, Areas, Barro, Barroso, Barral*; 2) nomes de pía: *Esmeralda, Cristal, Rubí, Perla, Ágatha*. Finalmente, dan exemplos de varios refráns en castelán e galego: *Duro coma un croio, Forte coma un penedo, Negro coma un carbón, Morrer ao coio, Ser coma a pedra de Borra, Durmir coma unha pedra, Come ferro, Custarlle ferro e fariña, Relucente coma o ouro*, etc.

474 (N/05). PERES RODRIGUES, José Henrique: “Topogal: uma aplicação informática para a consulta de dados toponímicos mediante interfacer visual”, *Agália*, 83-84, 2005:207-215.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Presentación do banco de datos de toponimia galega *Topogal* (2003, vid. *BILEGA* 13815), aloxado en <<http://www.agal-gz.org/modules.php?name=News&file=article&sid=698>>. Ofrecése unha descrición da estrutura da base de datos e da súa interface visual, incidindo na súa importancia no desenvolvemento das tecnoloxías lingüísticas para o galego. Nunha introdución respecto disto, o autor fala do papel social, económico e estratéxico que representan as tecnoloxías da lingua no mundo actual.

475 (N/04). PIÑÓN CORNIDE, Andrea / ABELLA PICOS, Sonsoles / FERNÁNDEZ GARCÍA, María Xosé (coord.): “Topónimos y antropónimos relacionados con la flora”, en *Xuntanzas: Luís Freire (XIII e XIV), Gandariocio, creadores e intérpretes: Albergue Juvenil de Gandarío*, [Santiago de Compostela], Consellería de Familia, Deporte e Voluntariado, [2004]:103-107.

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Traballo presentado na *XIII Xuntanza «Luís Freire»* por dúas alumnas de 4º da ESO do IES Ortigueira (Ortigueira, CO). Tratan de amosar a grande cantidade de topónimos, antropónimos e refráns relacionados coa flora que existen na comarca de Ortigueira (CO). Logo dunha breve introdución, recollen as seguintes formas toponímicas cunha sucinta explicación de cada unha: *Pereira, Figueiras, Figueiroa, Maciñeira, Cereixal, Nogueirido, Nogueira, Loureiros, Loureiro, Piñeiro, Pileiros, Carballal, Carballos, Carballo, Carballeiro, Felgueira, Espiño, Toxeiro, Acibeiral, Acibido, Fraga, Vidueiro/a, Moreiras, Salgueiro, Xestál, Zarza*. Nos antropónimos fan unha dupla distinción: 1) apelidos: *Oliver, Olives, Oliveira, Olmo, Olmedo, Carballo, Felgoso, Xestál, Piñal, Piñeiro, Piñón, Salgueiro, Maciñeira, Maceiras, Moreira, Moreiro, Romero, Castiñeiras*,

Castaña, Pereira, Perales, Loureiro, Almendros, Cerdeiras, O Campo, Horta, Quiroga; 2) nomes de pía: *Azucena, Rosa, Rosalía, Rosalinda, Rosamunda, Rosaura, Rosana, Violeta, Camelia, Hortensia, Margarida, Silvano, Silvino, Silvia*. Finalmente, dan exemplos de varios refráns en castelán e galego: *O que se abriga á folla dúas veces se molla, Saír dun souto e meterse noutro, Prende nunha silva, Alto coma un salgueiro, De folla a folla, veña o demo e escolla*, etc.

476 (N/05). PORTO SÁNCHEZ, Antón: “Algunhas reflexións sobre o *Cantigueiro Popular da Limia Baixa*”, *Galicien Magazin*, 16, 2005:6-9. | [Ed. facs. en liña n.v.]: [Trier], Galicien-Zentrum der Universität Trier, [2005], <<http://www.alt.uni-trier.de/uni/fb2/romanistik/galicia/pdf/galicien-magazin16.pdf>>, [Formato: PDF], [Consulta: 24/11/2005].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL: INF. DIATÓPICA (GALEGO CENTRAL, GALEGO OCCIDENTAL)

Analiza a presenza de Galicia e dos galegos no *Cantigueiro popular da Limia Baixa* (1973, vid. BILEGA 3995) de Xaquín Lorenzo Fernández (1907-1989). Sinálase que nas 2.547 cuartetas desta colección de literatura oral Galicia ou os galegos aparecen en vinte (p. 6), que se poden clasificar pola súa temática en tres grupos: 1) emigración, 2) gabanza de Galicia, 3) outros. En canto aos topónimos galegos, aparecen en 27 coplas (por exemplo, *A Cruña, A Ramallosa, Monterrei, Vigo*), mentres que os topónimos e xentilicios non galegos aparecen en 61 coplas, en moitos casos relacionados coa emigración (*Cruz de Ferro, Castilla, Serra Morena, Lisboa, O Brasil, A Habana, Francia, Flandes*, etc.).

477 (R/05). VAAMONDE LORES, Florencio (co pseudónimo Jan de Ouces): “Resume de historia de Galicia: Idade Antiga”, *Revista Gallega*, III/127, 1897:2-3. | [Ed. facs. en liña n.v.]: A Coruña, Real Academia Galega, Hemeroteca Virtual, 2005, <<http://www.realacademiagallega.org/Hemeroteca/Revistas.do?letter=none>>, [Consulta: 12/08/2005].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. PC

Indica a influencia que no galego deixaron os distintos pobos que pasaron por Galicia. Refírese aos seguintes topónimos: *Pedrido, Carnoedo, Paderne, Fiobre, Lambre, Lubre, Sarandós, Aranga, Grendes, Meirás, Helenes* (PO), *Erizana* (Baiona, PO), *Virgondo* (Bergondo, CO), *Brigancia* (Betanzos, CO).

478 (N/05). VILAR PEDREIRA, Xosé Lois / RODRÍGUEZ ÁLVAREZ, Roberto: “Os nomes do mar”, *Raigame*, 22, 2005:6-55, il. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Ourense, Deputación Provincial, [2006], <http://www.depourense.es/download/cultura/raigame/raigame_22.pdf>, [Formato: PDF], [Consulta: 18/11/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO E DIACRÓNICO | 4. C

Traballo que acadou o 1º premio no apartado de investigación etnográfica no concurso da *IV Romaría etnográfica Raigame*, celebrada en Vilanova dos Infantes (OU) o 17 de maio de 2005. Estuda os nomes do mar centrándose na área xeográfica que se estende ao longo de 60 quilómetros de costa, desde a *Punta do Caranquexo* (Nigrán, PO) ata o *Esteiro do Río Miño* (A Guarda, PO). A modo introdutorio, achégase información sobre o medio físico e sobre a evolución histórica das comunidades mariñeiras da zona e analízanse toda clase de traballos previos onde se atopan recollidos topónimos costeiros. A toponimia recollida neste traballo está tomada de informantes relacionados co mar (mariñeiros, percebeiros e argaceiros) e preséntase sinalando o seu lugar exacto nos mapas. Tamén se determina a motivación

dos topónimos (polo xeito de romper o mar, a cor, a forma, o uso dos lugares, antropónimos e animais) e recóllense outras voces xenéricas que se empregan para categorizar determinados tipos de fondo, rocha, monte ou liña costeira.

Vid. tamén as entradas 347, 353.

4313 Repertorios de topónimos

Vid. as entradas 995, 996, 998, 999, 1000, 1001, 1002, 1004, 1005, 1012.

432 Antroponimia

4321 Traballos etimolóxicos

479 (R/05). GONZÁLEZ, José Manuel: “El onomástico *García* y su aspecto mítico”, *BIEA*, IX/25, 1955:231-242. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Oviedo, Real Instituto de Estudios Asturianos, [2005], <<http://tematico.asturias.es/cultura/ridea/ConsultaBoletines/PDFs/025-03.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 26/03/2008].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. ASTURIANO-LEONÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Inclúe referencia aos topónimos gal. *Garcías* (LU, OU; Mondariz, PO; Vigo, PO), *García Sánchez* (PO), *Garcilaso* (CO), *Puentes de García Rodríguez* [*Pontes de García Rodríguez*] (CO); *Villagarcía* [*Vilagarcía*] (LU, PO).

480 (R/05). PIEL, Joseph M.: “Sobre os apelidos portugueses do tipo patronímico em *-ICI > -es* (Rodrigues)”, *BmF*, XXI/3-4, 1962-63:167-175. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <<http://www.instituto-camoes.pt/cvc/bdc/lingua/boletimfilologia/21/boletim21.html>>, Formato: PDF, [Consulta: 26/02/2007].

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. PORTUGUÉS | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Estudo dos apelidos portugueses contemporáneos procedentes de patronímicos antigos en *-ICI*, *-IZI*. O autor considera os apelidos *Fernandez*, *Mendez*, *Sanchez*, *Gonçalvez* como posibles variantes de orixe galega e *Vasquez*, *Miguez* como de orixe galega segura. Ademais, fai referencia aos topónimos gal. *Bretoña* (LU; PO) e *Bretonia* (LU).

Vid. tamén as entradas 430, 457, 459.

4322 Traballos sobre xentilicios

Vid. a entrada 476.

4323 Traballos sobre alcumes

481 (N/05). BOUZAS ROSENDE, Paula: “Sobrenomes na antiga provincia de Betanzos (séc. XII-XVI)”, *Anuario Brigantino*, 28, 2005:479-486. | [Nova ed. aum.]: “Sobrenomes en documentos betanceiros dos séculos XII-XVI”, en Luz Méndez e Gonzalo Navaza (eds.), *Actas do I Congreso Internacional de Onomástica Galega «Frei Martín Sarmiento» (Santiago de Compostela, 2, 3 e 4 de setembro de 2002)*, [Organizado pola] Asociación Galega de Onomástica (AGOn), Santiago de Compostela, Asociación Galega de Onomástica, 2007:115-126 (= *Biblioteca Galega de Onomástica*; 1).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. PME

Análise dos apelidos ou segundos nomes de orixe non patronímica. O traballo baséase en 14 docs. notariais do concello de Betanzos (CO), datados entre os sécs. XII e XVI, de onde se tiraron 361 cadeas onomásticas diferentes. | Índice da nova ed. aum.: I. Sobrenomes de orixe detoponímica [*Bergondo, Viós, Leiro, Mandaio, Cis, Lamas, O Regueiro, Nogueira, Vilanova, Quintá, Cesuras, Loureiros, Medín, Cela, Carballido, Nelle, Vacariza, Lendoiro, Andeiro, Castro, Ponte, Penedo, Souto, Ermida, Veiga, Piñeiro, Figueroa, Andrade, Vilamarín, Lemos, Lanzós, Cardama, Monteagudo, Rendal, San Xurxo, San Xiao, Pena, Piñeiro, Nogueiro, Sanxurxo, Varela*] | II. Sobrenomes procedentes de alcumes | II. 1. Clasificación semántica e análise das formas [Establécese a seguinte clasificación: 1) calidades físicas ou psíquicas; 2) situación social e profesión; 3) animais; 4) vexetais; 5) obxectos da vida cotiá; 6) outros. Estúdanse as formas correspondentes ao grupo 2: *Celano, Cordeira, Cubeiro, Escudeiro, Ferreiro, Freire, Labrador, Casado, Castelao, Conde, Cortes/Cortés, Mancebo, Romeu, Belo, Calvelo, Xordo, Pardo, Rubio, Barba, Colmelo, Testa, Alegre, Bo, Fiel, Salgado, Abellón, Corvo, Pita, Ratón, Sardiña, Polo, Teixo, Fole, Taco, Felpeto, Saya, Amor, Sobriño, Franco*] | II.2. Evolución do alcume na cadea onomástica.

Recs.: Aquilino Santiago Alonso Núñez, *Verba*, 34, 2007:430-439 [433].

482 (R/05). GARCÍA CASALDERREY, Benigno: “Os alcumes”, [Ed. n.v.], *Cedofeita*, 2, 1998:25-29. | [Ed. en liña n.v.]: Lárez, Pontevedra, Asociación Socio-Cultural Cedofeita, [2005], <<http://www.arcanaverba.org/cedofeita/alcum.htm>>, [Formato: HTML], [Consulta: 25/09/2007].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Explica a orixe dos alcumes e clasifícaos tendo en conta a que fan referencia: profesión, características físicas, comportamento, lugar de procedencia ou apelido do acumado. Engade ao final unha extensa lista de alcumes recollidos na parroquia de Lárez (Pontevedra, PO).

483 (R/05). PÉREZ DE CASTRO, José Luis: “Los apodos de Figueras”, *BIEA*, VIII/21, 1954:126-128. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Oviedo, Real Instituto de Estudios Asturianos, [2005], <<http://tematico.asturias.es/cultura/ridea/ConsultaBoletines/PDFs/021-10.PDF>>, [Formato: PDF], [Consulta: 26/03/2008].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C | 5. LINGUA ORAL: INF. DIATÓPICA (FALAS GALEGAS DE ASTURIAS)

Simple listaxe de 75 alcumes de homes e 47 de mulleres recolleitos en Lois, barrio da parroquia de Figueras (concello de Castropol, AS).

484 (N/05). RÍOS SANTOMÉ, Soledad: “Algunhas consideracións sobre os alcumes en Moaña”, *Pontenova*, 10, 2005:47-52. | [Ed. facs. en liña n.v.]: [Pontevedra], Deputación de Pontevedra, [2006], <<http://pdf.depontevedra.es/ga/107/JCopWXtSKB.pdf>>, [Formato: PDF], [Consulta: 30/04/2008].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Estuda os alcumes familiares da zona de Moaña, clasificándoos en función da súa orixe: alcumes referidos a animais, profesións, características físicas e psíquicas, toponimia, personalidades, cargos, léxico común e indeterminados. Nas consideracións gramaticais, indícase que todos son susceptibles da variación de xénero e número e que, ao se transmitiren oralmente, presentan fenómenos de seseo, despalatalización do <x>, pronuncia predorsodental do <s> e gheada. A autora considera que, ao se tratar de alcumes familiares asentados dende hai polo menos tres xeracións, pódese observar neles un estado anterior da lingua, cos seus dialectalismos e vulgarismos e con menos presenza de castelanismos.

4324 Outros traballos sobre antropónimos

485 (R/05). BOULLÓN AGRELO, Ana Isabel: “Diccionario de apelidos galegos”, *Galicien Magazin*, 5, 1998:24-25. | [Ed. facs. en liña n.v.]: [Trier], Galicien-Zentrum der Universität Trier, [2005], <<http://www-alt.uni-trier.de/uni/fb2/romanistik/galicia/pdf/galicien-magazin5.pdf>>, [Formato: PDF], [Consulta: 24/10/2005].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 4. C

Presentación deste proxecto de antroponimia, realizado pola autora xunto con Antonio Palacio Sánchez, Gonzalo Navaza Blanco e Fernando Tato Plaza e financiado pola Xunta de Galicia. Exemplifica cos apelidos galegos *Rodríguez, Biéitez, Golpe, Calvo, Outeiro, Ferro*.

486 (N/05). NAVAZA BLANCO, Gonzalo: “A onomástica como patrimonio”, en *Congreso «Un tesouro invisible»: Actas do congreso realizado pola Dirección Xeral de Promoción Cultural en Pontevedra, os días 1, 2 e 3 de decembro de 2004*, Santiago de Compostela, Xunta de Galicia, Consellería de Cultura, Comunicación Social e Turismo, 2005:239-248 (= *Colección de difusión cultural*; 44).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C

Caracterización xeral da toponimia galega, moi rica debido á orografía do terreo, ao asentamento continuado da poboación, á dispersión dos núcleos de poboación, ao aproveitamento intensivo da terra e á fragmentación da propiedade. Canto ás orixes das formas toponímicas, por orde de cantidade hai que situar en primeiro lugar o estrato latino e latino-romance e logo o prerromano, o xermánico e o árabe. Grazas a topónimos prerromanos como *Arca, Medorra, Castro* é posible identificar lugares de interese arqueolóxico; o estrato latino tamén permite o mesmo tipo de descubertas (por exemplo, *Moimenta, Marmoiral*). O estrato xermánico está representado, sobre todo, por formas toponímicas derivadas do nome dos posuidores (*Randulfe, Guimaráns, Ramirás*, etc.). Finalmente, faise referencia ao interese da xente por lles buscar a orixe aos topónimos, dando lugar a etimoloxías populares, algunhas certamente curiosas.

487 (N/05). SILVA DOMÍNGUEZ, Carme: “Nomes de persoa articulados na tradición escrita galega. Desde os Séculos Escuros ata a Guerra Civil”, en Ana Isabel Boullón Agrelo, Xosé Luis Couceiro Pérez e Francisco Fernández Rei (eds.), *As tebras alumeadas: Estudos filolóxicos ofrecidos en homenaxe a Ramón Lorenzo*, [Promovido polo] Departamento de Filoloxía Galega, Santiago de Compostela, Universidade de Santiago, 2005:479-495 (= *Homenaxes*).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. EC

Analízase a vitalidade e as pautas de interpretación, nos textos escritos, da alternancia entre sintagmas con nomes propios de persoa articulados e non articulados. Á autora interésalle “a interpretación que da inicial diversidade diatópica se realiza nos textos literarios e nos materiais gramaticais comprendidos entre os dous puntos cronolóxicos extremos da nosa análise (1612 e 1934)” (p. 479). Logo, sintetiza a información que sobre o tema ofrecen as seguintes investigacións modernas: *O artigo: funcións, valores e usos* (1986, vid. *BILEGA* 261) de Carme Hermida Gullás, “O artigo cos nomes propios de persoa no galego moderno” (1994, vid. *BILEGA* 821) de Xulio C. Sousa Fernández e *Atlas Lingüístico Galego, II: Morfoloxía non verbal* (1995, vid. *BILEGA* 5646). Finalmente, fai un repaso polos textos literarios e as gramáticas comprendidas entre as datas establecidas como inicio e final da cronoloxía da investigación.

Vid. tamén as entradas 336, 473, 475.

4325 Repertorios de antropónimos

Vid. as entradas 370, 995, 996, 998, 999, 1000, 1001, 1002, 1004, 1005, 1012.

434 Socio-onomástica

488 (N/05). IGLESIAS GONZÁLEZ, Xaime: “Hipocorísticos”, [Ed. n.v.], *Cedofeita*, 9, 2005:15-18. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lérez, Pontevedra, Asociación Socio-Cultural Cedofeita, [2007], <<http://www.arcanaverba.org/cedofeita/rc9/hipocoristicos.pdf>>, [Formato: PDF], [Consulta: 25/09/2007].

1. DIVULGACIÓN/OPINIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Traballo de carácter divulgativo sobre a formación dos hipocorísticos. O autor presenta unha lista de derivados a partir dalgúns nomes e, ademais, sinala que están aparecendo algúns novos que veñen substituír as formas tradicionais consagradas (por exemplo, *Francisco* > *Fran*, no canto de *Francisco* > *Farruco*).

435 Historiografía da onomástica galega

489 (N/05). FERRO RUIBAL, Xesús: “Onomástica gallega: lo hecho y lo por hacer”, en José Luis Ramírez Sádaba (coord.) et al., *La Onomástica en Navarra y su relación con la de España: Actas*

de las primeras Jornadas de Onomástica (Pamplona, 2003), Pamplona, Universidad Pública de Navarra = Nafarroako Unibertsitate Publikoa, [2005]:35-90 (= *Colección Filología*; 3).

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. PMEC

Análise da situación en que se encontran os estudos onomásticos galegos. Destácase a extraordinaria riqueza da toponimia galega, dada a dispersión da poboación (40.480 núcleos poboacionais). Sinálase a grande importancia de frei Martín Sarmiento como iniciador dos estudos toponímicos co seu *Onomástico Etimológico de la Lengua Gallega* [1769] (1923, vid. *BILEGA* 793). Canto aos estudos onomásticos, o autor indica que os estudos antroponímicos supoñen o 29%, mentres que os toponímicos representan o 71%, sendo a maioría destes de tipo etimolóxico. Entre os investigadores máis sobresaíntes neste campo, cítase, entre outros, a José Leite de Vasconcelos, José Joaquín Nunes, Joseph M. Piel, Dieter Kremer, Ramón Menéndez Pidal, Abelardo Moralejo Laso, Nicandro Ares Vázquez, José Luis Pensado Tomé, Elixio Rivas Quintas, Ramón Lorenzo, Antón Santamarina e María Isabel Boullón Agrelo. No apdo. 6 sinala os problemas existentes para establecer o corpus onomástico: a dispersión das fontes, a manipulación por ignorancia, a castellanización, a irrupción da inmigración ou a falta de información sobre a antroponimia informal (nomes de casas, hipocorísticos e alcumes). Analiza a seguir os problemas dos estudos toponímicos, principalmente os que lle afectan á microtoponimia e á consolidación de formas toponímicas non galegas. Dédicaselles un apartado á zoonimia e naonimia, de tanta importancia no mundo rural e mariñeiro galego. Descríbense as ferramentas existentes na Internet para realizar estudos onomásticos: o *Nomenclátor de Galicia: Toponimia oficial das provincias, concellos, parroquias e lugares* (2003, vid. *BILEGA* 11419), *BILEGA: Bibliografía Informatizada da Lingua Galega (Versión 2.1)* [entrada 5] e o *CODOLGA: Corpus Documentale Latinum Gallaeciae* [entrada 1105]. O autor sinala que, malia existiren estudos neste campo, queda aínda por facer moito máis do que se leva feito e deberíase comezar pola recollida “sistemática del corpus onomástico actual e histórico, estudiarlo hasta hacer transparente cada forma, depurarlo, divulgarlo y, en los casos en que proceda, oficializarlo. Esta intensa tarea se realiza en dos frentes distintos y complementarios. Uno es el rescate, depuración y constitución del corpus. El otro es el estudio, difusión y comparación de ese corpus. No se avanzará con paso seguro si no avanzan a un tiempo los dos frentes” (p. 71).

4351 Informes sobre proxectos de investigación onomástica

490 (N/04). GALEGO GUITIÁN, Carlos: “Toponimia menor de Botos: Recuperación da toponimia de Lalín a partir do proxecto *Toponimia de Galicia*”, *Descubriendo*, 6, 2004:109-131, 9 mapas.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. DIACRÓNICO | 4. C | 5. INF. DIATÓPICA (GALEGO CENTRAL)

Partindo dunha sistemática recollida previa da totalidade das formas toponímicas de *Botos* (Lalín, PO), trabállase en tres aspectos: toponimia da cartografía, toponimia antiga e toponimia actual, co obxectivo de crear un tesouro filolóxico de primeira magnitude (base para futuras investigacións) e facilitar unha toponimia normalizada válida para todos os ámbitos sociais. Danse unhas primeiras orientacións sobre a metodoloxía que se debe seguir en traballos desta entidade (consideracións lingüísticas, materiais e contidos da enquisa toponímica, fotografía aérea, informantes, fonética, codificación lingüística, notas

etimolóxicas). Finalmente, inclúese unha breve nota etimolóxica sobre a orixe de *Lalín* e ofrécense unha listaxe de algo máis de 300 formas toponímicas xa recollidas na parroquia lalinense de Botos.

491 (N/05). GARCÍA CANCELA, Xermán / GALLEGRO PRIEGO, Manuel / GARCÍA PAZOS, Fernando: *A toponimia en Galicia: Nomenclátor de Galicia. Proxecto Toponimia de Galicia*, [Santiago de Compostela], Xunta de Galicia, Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública / Consellería de Educación e Ordenación Universitaria / Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural, [2005], 74 p., il.

1. INVESTIGACIÓN | 2. ÁMB. GALEGO | 3. SINCRÓNICO | 4. C

Informe que ofrece un balance da actividade desenvolvida en materia de toponimia, tanto no atinente á fixación da toponimia maior por parte da Comisión de Toponimia como aos resultados acadados ata o momento no marco do proxecto *Toponimia de Galicia*. A primeira parte describe o procedemento que se seguiu para a elaboración do *Nomenclátor de Galicia: Toponimia oficial das provincias, concellos, parroquias e lugares* (2003, vid. BILEGA 11419), dende a época preautonómica, en que xa existiu unha Comisión de Toponimia que emitiu ditame sobre a toponimia de numerosos concellos, á actualidade, en que toda a toponimia foi revisada e fixada, aplicando o procedemento legalmente establecido. Na segunda parte ofrécense datos relativos ao proxecto *Toponimia de Galicia*, impulsado pola mesma Comisión de Toponimia no ano 2000 para recoller e elaborar un tesouro toponímico de Galicia que contribúa á salvagarda deste importante patrimonio cultural inmaterial. Descríbese a metodoloxía utilizada e ofrécense datos sobre o estado actual do proxecto, para dar unha perspectiva de conxunto do conseguido ata o momento e das posibilidades reais de completar o proceso de recolleita da microtoponimia nun prazo razoablemente curto [Adaptación do resumo que aparece na publicación]. | Índice: Presentación | Limiar | Nomenclátor de Galicia | 1. O mandato legal | 2. A Comisión de Toponimia | 3. O proceso de fixación da toponimia | Proxecto Toponimia de Galicia | 1. Presentación, obxectivos e organismos implicados | 2. Método de traballo | 3. Grao de execución do proxecto | 4. Iniciativas do proxecto Toponimia de Galicia | 5. Anexos.

Vid. tamén a entrada 485.

► 5 DIALECTOLOXÍA E SOCIOLINGÜÍSTICA

51 Dialectoloxía: Traballos xerais

492 (R/05). BADÍA MARGARIT, Antonio M.: “*La Voz de la Tierra. Langues et parlers d’Espagne en disques. Plan et méthodes*”, *BmF*, XX/1-2 [= *Actas do IX Congreso Internacional de Linguística Românica (Universidade de Lisboa, 31 de marzo - 4 de abril 1959)*, III], 1961:43-49. | [Ed. facs. en liña n.v.]: Lisboa, Centro Virtual Camões, Biblioteca Digital Camões, [2005], <http://